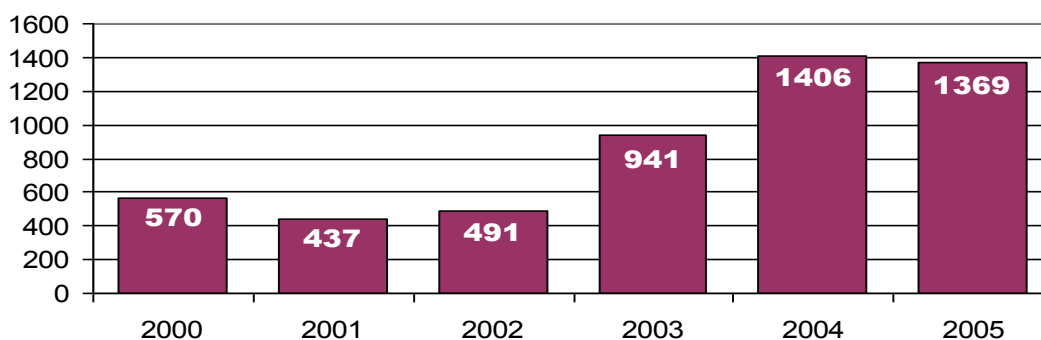


Zpráva za období od 1. ledna do 30. června 2006 o stavu vyřizování stížností podaných proti České republice k Evropskému soudu pro lidská práva

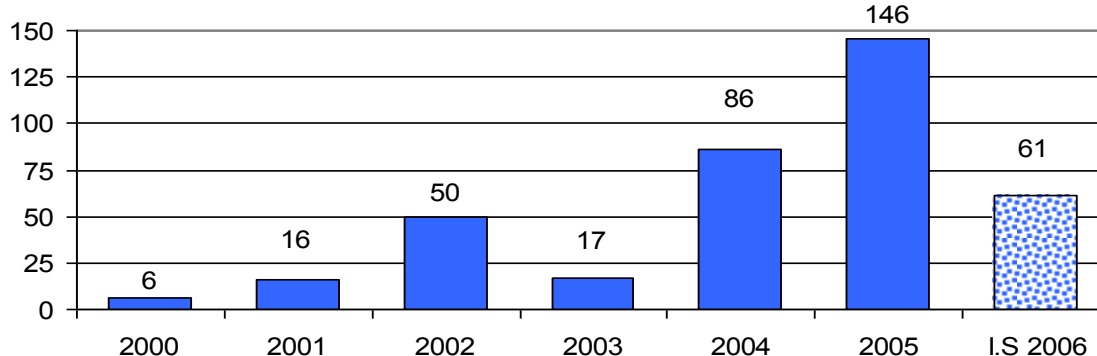
Na úvod můžeme graficky předestřít vývoj počtu vládě komunikovaných stížností, rozsudků Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „Soud“) a stejně tak nastítnit i celkový přehled agendy komunikovaných stížností proti České republice, jak se jevil ke konci prvního pololetí roku 2006.

**Graf č. 1:
Stížnosti podané proti České republice
v jednotlivých letech (roky 2000 až 2005)**



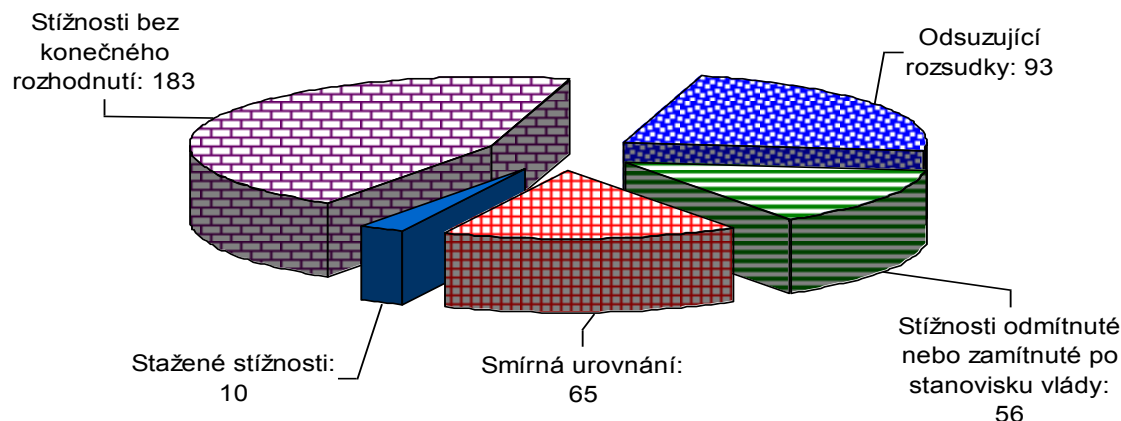
Údaje v grafu č. 1 vycházejí ze statistik zveřejněných kanceláří Soudu a bývají zpravidla s určitým časovým odstupem korigovány. Hromadné stížnosti, jako např. majitelů domů, zde však figurují v jednotkách, nikoli podle skutečného počtu zainteresovaných stěžovatelů.

**Graf č. 2:
Počet komunikovaných stížností proti České republice
v jednotlivých letech (roky 2000 až VI/2006)**



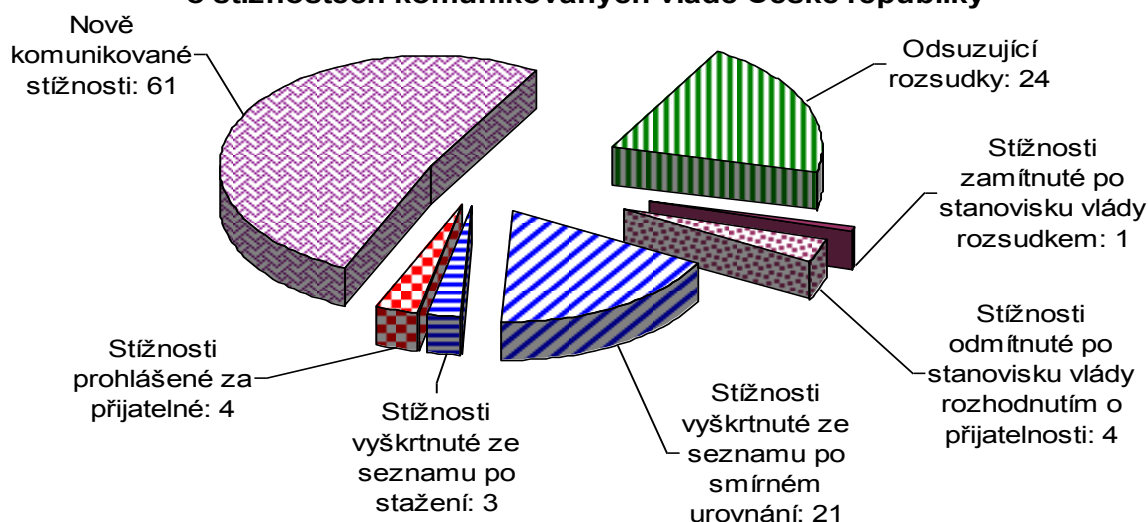
Z vývoje zachyceného grafem č. 2 vyplývá, že Soud při oznamování nových stížností vládě České republiky poněkud polevil, což patrně souvisí se zavedením nového prostředku nápravy nepřiměřené délky řízení s účinností od 27. dubna 2006 (viz pododdííl 3.3.1.).

Graf č. 3:
Přehled stížností komunikovaných vládě České republiky
od 1/1/1993 do 30/6/2006 podle stavu jejich vyřizování
(celkem 407 stížností)



Zatímco grafy č. 2 a 3 odrážejí celou agendu komunikovaných stížností, graf č. 4 zachycuje pouze rozhodovací činnost Soudu o komunikovaných stížnostech během prvního pololetí roku 2006. U grafů č. 3 a 4 je třeba vzít v úvahu, že jeden z rozsudků, který byl pro Českou republiku příznivý (ve věci *D. H. a ostatní*), nenabyl právní moci a bude během roku 2007 nahrazen rozsudkem velkého senátu (viz dále pododdíly 1.1.1. a 1.1.2.).¹ Graf č. 4 je analytičtější než graf č. 3, a to pokud jde o rozlišení stížností, které Soud zamítl (rozsudkem) a odmítl (rozhodnutím). V grafu č. 3 by tudíž bylo možno z kategorie stížností odmítnutých nebo zamítnutých po stanovisku vlády obdobně vyčlenit 3 stížnosti zamítnuté rozsudkem.

Graf č. 4:
Rozhodování Soudu během prvního pololetí roku 2006
o stížnostech komunikovaných vládě České republiky



Tato zpráva je dále rozčleněna na část I, která obsahuje přehled případů uzavřených Soudem v období, za které se zpráva podává. Část II zprávy se zmiňuje o případech, u nichž

¹ Případ *D. H. a ostatní* se tedy prozatím vrátí do kategorie stížností bez konečného rozhodnutí.

v daném období došlo k jinému vývoji a řízení o nich před Soudem pokračuje. Část III zprávy bude věnována problematice výkonu rozsudků Soudu.

I. Přehled případů uzavřených Soudem v období od 1. ledna do 30. června 2006

Řízení před Soudem končí obvykle rozsudkem ve věci samé (oddíl 1.1.), smírem schváleným Soudem (oddíl 1.2.), prohlášením stížnosti za nepřijatelnou v plném rozsahu (oddíl 1.3.), popř. vyškrtnutím stížnosti ze seznamu případů z jiného důvodu (oddíl 1.4.).

1.1. ROZSUDKY SOUDU VE VĚCI SAMÉ

V daném období vynesl Soud celkem 25 rozsudků ve věci samé. Rozsudky postupně nabývají právní moci, a to buď marným uplynutím lhůty určené pro podání žádosti o postoupení věci velkému senátu, nebo zamítnutím této žádosti kolegiem pěti soudců velkého senátu, s výjimkou případu *D. H. a ostatní*, u něhož byli stěžovatelé úspěšní se svojí žádostí o postoupení věci velkému senátu.

1.1.1. Nové rozsudky Soudu

Soud celkem ve 24 rozsudcích dospěl k závěru, že ze strany České republiky došlo k porušení Úmluvy, a to:

- článku 5 odst. 3 Úmluvy z důvodu nepřiměřené délky vazby v trestním řízení (*Tariq*),
- článku 6 odst. 1 Úmluvy z důvodu nepřiměřené délky občanskoprávního řízení v patnácti případech, opatrovnického řízení ve třech případech a trestního řízení ve čtyřech případech, jakož i článku 13 Úmluvy z důvodu absence vnitrostátního prostředku nápravy nepřiměřené délky řízení,
- článku 6 odst. 1 Úmluvy z důvodu odepření přístupu k (Ústavnímu) soudu (*Šroub*),
- článku 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy z důvodu odepření možnosti vyslechnout svědky v trestním řízení (*Krasniki*),
- článku 8 Úmluvy z důvodu nezničení záznamů nezákonných odposlechů (*Chadimová*),
- článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě z důvodu nezákonného omezení vlastnického práva (*Chadimová*).

Naopak v jednom případě Soud konstatoval, že k porušení Úmluvy nedošlo (*D. H. a ostatní*). Nyní následují podrobnější informace k jednotlivým rozsudkům.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 17. ledna 2006 ve věci č. 5424/03 – Václav Šroub proti České republice

Soud jednomyslně konstatoval, že právo stěžovatele na přístup k soudu ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno, a přiznal mu na spravedlivém zadostiučinění celkovou částku 300 €. ²

² Stěžovatelova námitka porušení práva na pokojné užívání majetku (článek 1 Protokolu č.1) byla jako zjevně neopodstatněná zamítnuta již rozhodnutím o přijatelnosti ze dne 10. května 2005.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatel na vnitrostátní úrovni podal proti rozsudku odvolacího soudu dovolání podle tehdy platného § 239 odst. 2 občanského soudního řádu, které dovolací soud odmítl jako nepřipustné, neboť neshledal, že by rozhodnutí odvolacího soudu bylo po právní stránce zásadního významu. Následně podaná ústavní stížnost byla v části směřující proti rozsudkům soudů prvního a druhého stupně odmítnuta pro opožděnost s tím, že lhůta k jejímu podání počala běžet již dnem rozhodnutí odvolacího soudu, nikoli dnem rozhodnutí dovolacího soudu o odmítnutí dovolání, které podle názoru Ústavního soudu nebylo v dané věci rozhodnutím o posledním procesním prostředku ochrany práva.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud v odůvodnění rozsudku odkázal na své dřívější rozsudky ve věcech *Běleš a ostatní a Zvolský a Zvolská*, ve kterých se zabýval prakticky totožným problémem souladu postupu Ústavního soudu při posuzování přípustnosti ústavních stížností s právem stěžovatele na přístup k soudu. Stejně jako v těchto případech také ve věci *Šroub* došel Soud k závěru, že článek 6 odst. 1 Úmluvy byl porušen.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel požadoval náhradu materiální a morální újmy a náhradu nákladů řízení v celkové výši zhruba 1 600 000 €. Soud prohlásil, že stěžovateli náhrada údajné materiální újmy ne náleží a že konstatování porušení Úmluvy v rozsudku je dostatečnou nápravou případné újmy morální. Zároveň stěžovateli přiznal částku 300 € jako náhradu nákladů řízení.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 7. února 2006 ve věci č. 57325/00 – D. H. a ostatní proti České republice

Soud většinou šesti hlasů proti jednomu rozhodl, že Česká republika neporušila právo stěžovatelů na nediskriminační přístup ke vzdělání zaručené článkem 14 Úmluvy ve spojení se článkem 2 Protokolu č. 1 k Úmluvě.³

(i) Skutkové okolnosti případu

Stížnost podalo osmnáct romských dětí z Ostravska nespokojených s tím, že byly v letech 1996 až 1999 buď přímo zařazeny do zvláštních škol nebo po určité době strávené na základní škole přeřazeny do zvláštních škol. Rodiče se zařazením do zvláštní školy souhlasili či o něj dokonce požádali, o zařazení bylo vydáno písemné rozhodnutí ředitele školy, které obsahovalo poučení o možnosti podat odvolání; žádný z rodičů se však neodvolal. Stěžovatelům bylo též nabídnuto přeřazení do základních škol po složení rozdílových zkoušek; někteří následně začali chodit do základní školy.

Někteří stěžovatelé v červnu 1999 požádali ostravský školský úřad o přezkoumání rozhodnutí o zařazení do zvláštní školy mimo odvolací řízení; školský úřad však žádost odmítl. Dvanáct z osmnácti stěžovatelů následně podalo ústavní stížnost, kterou však Ústavní soud v říjnu 1999 odmítl, zčásti pro zjevnou neopodstatněnost, zčásti pro nepříslušnost, poté, co vyzval příslušné orgány, aby se návrhy stěžovatelů skutečně zabývaly. Ústavní soud zejména nepřijal argumenty stěžovatelů vycházející jen z celkového sociálního kontextu, bez předložení konkrétních důkazů.

³ V rámci zkoumání odůvodněnosti stížnosti se Soud zabýval pouze otázkou, zda došlo k porušení zákazu diskriminace ve spojení s právem na vzdělání (článek 14 Úmluvy ve spojení se článkem 2 Protokolu č. 1 k Úmluvě), přičemž původně se stížnost týkala též porušení zákazu ponižujícího zacházení (článek 3 Úmluvy), porušení práva na vzdělání (článek 2 Protokolu č. 1 samostatně) a porušení práva na spravedlivý proces v řízení o zařazení do zvláštní školy (článek 6 Úmluvy); tyto aspekty stížnosti však byly po veřejném projednání věci prohlášeny za nepřijatelné již rozhodnutím Soudu ze dne 1. března 2005.

(ii) Tvrzení stěžovatelů

Stěžovatelé zejména tvrdili, že byli diskriminováni v užívání svého práva na vzdělání z důvodu rasy, barvy pleti, příslušnosti k národnostní menšině a etnického původu. Konkrétně namítali, že jejich zařazení do zvláštních škol bylo odůvodněno sociálními a kulturními rozdíly romského etnika a že nebyli dostatečně informováni o důsledcích zařazení do zvláštní školy a o rozdílech v osnovách zvláštních a základních škol. Vzdělávací deficit jim údajně téměř znemožnil přestup na základní školu a pokračování ve studiu na jiné střední škole než na učilišti.⁴ Stěžovatelé zpochybňovali spolehlivost diagnostických nástrojů používaných v pedagogicko-psychologických poradnách, ve kterých byli vyšetřeni. Opíraje se o neoficiální statistické údaje a výzkumy různých mezinárodních a nevládních organizací, tvrdili, že mnoho romských dětí je z důvodu jejich rasy neoprávněně zařazováno do zvláštních škol, ve kterých pak romské děti převažují. Dle jejich názoru se s romskými dětmi v oblasti vzdělávání zachází v České republice odlišně než s dětmi z většinového etnika.

(iii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud, podobně jako již dříve Ústavní soud, zdůraznil, že jeho úloha nespočívá ve zkoumání celkového sociálního kontextu, nýbrž ve zhodnocení konkrétních případů jemu předložených a v posouzení, zda důvodem pro zařazení jednotlivých stěžovatelů do zvláštních škol byl jejich etnický či rasový původ.

Soud vzal v úvahu obhajobu vlády, která mimo jiné poukázala na fakt, že rodiče stěžovatelů souhlasili či dokonce v některých případech výslovně požádali o zařazení svých dětí do zvláštní školy. Rodiče některých stěžovatelů dokonce odmítli, aby jejich děti byly přeřazeny do základní školy z podnětu zvláštní školy, na které dosahovaly dobrých výsledků. Písemné rozhodnutí o zařazení do zvláštní školy založené na závěrech vyšetření stěžovatelů v pedagogicko-psychologické poradně bylo vydáno řediteli příslušných škol a doručeno rodičům stěžovatelů. Přestože obsahovalo poučení o možnosti podat odvolání, žádný z dotčených odvolání nepodal.

Ti ze stěžovatelů, jejichž rodiče projevili přání, aby navštěvovali běžnou základní školu, byli do základní školy přeřazeni, přestože neuspěli v psychologických testech. Soud na rozdíl od tvrzení stěžovatelů konstatoval, že jejich umístění do zvláštních škol nebylo nezvratné, což dokazují případy některých stěžovatelů přeřazených zpět do základních škol.

Dle názoru Soudu se vládě podařilo prokázat, že zvláštní školy nebyly založeny za účelem vzdělávání romských dětí. Nejedná se tudíž o školy pro Romy, jak tvrdili stěžovatelé. Dále Soud vyslovil, že proces zařazování do zvláštních škol nespočívá na rasovém základě. V této souvislosti se stěžovatelům nepodařilo vyvrátit závěry psychologických posudků prováděných kvalifikovanými odborníky, které odůvodňovaly jejich zařazení do zvláštních škol.

Soud v souladu s argumentací vlády rovněž upozornil na pasivitu rodičů, kteří nepodnikli žádné kroky, ačkoli jim bylo doručeno jasné písemné rozhodnutí, v němž byli informováni o zařazení jejich dětí do zvláštní školy. Soud poznamenal, že je na rodičích, kteří mají přirozenou povinnost zajistit svým dětem vzdělání, informovat se, jaké možnosti vzdělání stát nabízí, aby věděli, jak se mohou proti případnému rozhodnutí o zařazení do určitého typu školy bránit v případě, že by bylo vydáno bez jejich souhlasu.

V rozsudku Soud připustil, že není snadné zvolit takový systém vzdělávání, který by zohledňoval rovnováhu mezi různými protichůdnými zájmy. Konstatoval, že ideální řešení podle všeho neexistuje. Připomněl však, že státu nelze zakázat zřízení různých typů škol pro děti s různými druhy problémů.

⁴ Ve znění platném před 18. únorem 2000 § 19 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb. (školský zákon) stanovil, že ke studiu na středních školách se přijímají žáci, kteří úspěšně ukončili základní školu.

Soud nicméně podrobil částečné kritice současný systém vzdělávání.⁵ Uvedl, že statistické údaje předložené stěžovateli obsahují znepokojivé informace o obecné situaci v České republice v oblasti vzdělávání romských dětí. Ostatně řada organizací, včetně orgánů Rady Evropy, též vyjádřila znepokojení nad způsobem zařazování romských dětí do zvláštních škol a upozornila na obtíže spojené s přestupem na běžné základní školy. Soud však za daných okolností nedospěl k závěru, že opatření týkající se stěžovatelů byla diskriminační. Je sice možné, že stěžovatelé neměli dostatek informací o možnostech národního vzdělávacího systému, důkazy, které předložili Soudu, však nevedou k závěru, že stěžovatelé byli umístěni do zvláštních škol na základě jejich rasy. K porušení článku 14 Úmluvy ve spojení se článkem 2 Protokolu č. 1 k Úmluvě tudíž nedošlo.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 28009/03 – Věra Havlíčková proti České republice

Soud dospěl k závěru, že stěžovatelčina občanskoprávní věc nebyla v rozporu s článkem 6 odst. 1 Úmluvy projednána v přiměřené lhůtě, a přiznal jí částku 10 000 € jako náhradu utrpěné morální újmy.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatelka se v listopadu 1988 obrátila na Okresní soud v Liberci s návrhem na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů. V řízení se v průběhu doby konalo několik jednání, trvalým problémem je vymezení předmětu řízení, tj. okruhu věcí spadajících do bývalého bezpodílového spoluvlastnictví manželů. V období let 1994 až 1999 byl soud prvního stupně zcela nečinný a ve věci doposud nerozhodl.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud vzal při svém zkoumání v úvahu pouze délku řízení po 18. březnu 1992, kdy Úmluva vstoupila pro Českou republiku v platnost, ale současně přihlédl i ke skutečnosti, že v této době již soudní řízení určitou dobu probíhalo.

Soud konstatoval, že projednávaný případ je do jisté míry složitý, což však nemůže samo o sobě délku řízení ospravedlnit. Přestože chování účastníků řízení také přispělo k délce řízení, podle Soudu i v právním řádu, v němž platí dispoziční zásada, nezbavuje postup účastníků řízení vnitrostátní soudy povinnosti ve věci urychleně a efektivně rozhodnout. Soudní spor zahájený v roce 1988 doposud nebyl v prvním stupni skončen.

Článek 6 odst. 1 Úmluvy tedy byl porušen.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelka nespécifikovala, jak vysokou částku požaduje na spravedlivém zadostiučinění. Soud jí přiznal jako náhradu utrpěné morální újmy částku 10 000 €. Náhradu nákladů řízení stěžovatelka nežádala.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 21377/02 – SKOMA, spol. s r. o. proti České republice

Soud dospěl jednomyslně k závěru, že bylo porušeno právo stěžovatelky na přiměřenou délku dvojice občanskoprávních řízení zaručené článkem 6 odst. 1 Úmluvy. Soud současně přiznal stěžovatelce na spravedlivém zadostiučinění částku 9 529 € jako náhradu morální újmy a nákladů řízení.

⁵ Tzv. školský zákon č. 29/1984 Sb. byl s účinností od 1. ledna 2005 zrušen zákonem č. 561/2004 Sb., který zvláštní školy transformoval na základní školy se speciálními vzdělávacími programy. Většina stěžovatelů nicméně ukončila povinnou školní docházku či se nacházela v posledních ročnících zvláštních škol před nabytím účinnosti nového školského zákona.

(i) Skutkové okolnosti případu

Předmětem prvního řízení, zahájeného stěžovatelkou u tehdejšího Krajského obchodního soudu v Ostravě v únoru 1994, bylo zaplacení částky 1 819 735 Kč s příslušenstvím. Po vydání platebního rozkazu v červnu 1994 se první ústní jednání ve věci konalo až v září 1997. Meritorně rozhodl krajský soud v červnu 1998, avšak k odvolání žalovaného byla věc postoupena Vrchnímu soudu v Olomouci, který první úkon v odvolacím řízení učinil v dubnu 2001. Pravomocně byl spor ukončen v prosinci 2001.

Na dvou stupních soudní soustavy tedy řízení probíhalo téměř sedm let a deset měsíců.

Druhý spor o zaplacení částky 975 501 Kč s příslušenstvím zahájila stěžovatelka u téhož krajského obchodního soudu v listopadu 1994. V prosinci 1997 vydal krajský obchodní soud platební rozkaz, proti němuž podala žalovaná strana odpor. Řízení tak před soudem prvního stupně pokračovalo i nadále, když první ústní jednání ve věci se konalo v dubnu 1999, kdy soud prvního stupně vynesl rozsudek. V srpnu 1999 byl spis postoupen Vrchnímu soudu v Olomouci k rozhodnutí o odvolání, avšak v dubnu 2003 byl na majetek stěžovatelky prohlášen konkurs a předmětné řízení o zaplacení na základě příslušných ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání až do února 2004 přerušeno.

V době rozhodování Soudu nebyla věc pravomocně skončena. Na dvou stupních soudní soustavy tak řízení trvá již více než deset let.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatelka ve své stížnosti namítala zejména nepřiměřenou délku obou občanskoprávních řízení (článek 6 odst. 1 Úmluvy).

Soud posuzoval otázku přiměřenosti délky řízení na základě obvyklých kritérií, jakými jsou složitost věci, chování stěžovatelky, postup státních orgánů a význam předmětu řízení pro stěžovatelku. Ve svém rozsudku pak Soud vyslovil porušení stěžovatelčina práva na přiměřenou délku soudního řízení, když konstatoval, že délka obou řízení byla nadměrná a neodpovídala požadavku na jejich přiměřenost.

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy došlo.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelka požadovala jednak náhradu hmotné škody ve výši téměř 35 mil. Kč, jednak náhradu morální újmy způsobené jejímú jednateli. Zatímco první požadavek Soud zamítl pro absenci příčinné souvislosti se zjištěným porušením Úmluvy, u druhého požadavku konstatoval, že jednatel je i většinovým vlastníkem společnosti, a stěžovatelce přiznal na spravedlivém základě částku 8 150 €.

Stěžovatelka dále požadovala náhradu nákladů obou vnitrostátních řízení ve výši kolem 112 000 Kč a dále za řízení před Soudem částku 40 000 Kč; Soud jí přiznal pouze posledně zmíněnou částku (1 379 €).

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 30276/03 – Milan Dušek proti České republice

Soud konstatoval jednomyslně, že stěžovatelem vedené občanskoprávní řízení trvalo v rozporu se článkem 6 odst. 1 Úmluvy nepřiměřeně dlouho, a přiznal mu částku 3 950 € na náhradu morální újmy a nákladů řízení.

(i) Skutkové okolnosti případu

Okresní soud v Blansku rozhodl až v lednu 2001 o stěžovatelově žalobě na vydání automobilu nebo zaplacení finanční částky, podané v květnu 1998. Krajský soud v Brně v listopadu 2003 rozsudek soudu prvního stupně změnil v neprospěch stěžovatele. Ten podal v květnu 2004 dovolání.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud stížnost na překročení přiměřené délky řízení zhodnotil v souladu se svojí ustálenou judikaturou a dospěl s ohledem na to, že řízení nebylo zvláště složité a že účastníci řízení nezneužívali svých procesních práv, k závěru o porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel požadoval částku 1 640 000 Kč jako náhradu hmotné škody a částku 100 000 Kč jako náhradu morální újmy; Soud stěžovateli vyhověl pouze u druhé z nárokovaných částek, a to ve výši 3 450 €, a přiznal mu také 500 € na nákladech řízení.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 21. února 2006 ve věci č. 22771/04 – *Pavel Cambal proti České republice*

Soud dospěl jednomyslně k závěru, že právo stěžovatele na přiměřenou délku řízení o výkonu rodičovské zodpovědnosti, zaručeného článkem 6 odst. 1 Úmluvy, bylo porušeno; zbývající části stížnosti prohlásil Soud za nepřijatelné nebo se jimi odděleně nezabýval. Soud současně přiznal stěžovateli na spravedlivém zadostiučinění částku 4 350 € jako náhradu morální újmy a nákladů řízení.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatel v květnu 2001 podal u Okresního soudu v Hodoníně návrh na úpravu práv a povinností k nezletilé dceři pro dobu po rozvodu s tím, aby byla nezletilá svěřena do jeho péče. Následně jeho manželka navrhla soudu, aby v téže věci rozhodl také pro dobu do rozvodu. Poté soud v březnu 2004 vydal předběžné opatření, kterým svěřil nezletilou do péče matky a stěžovateli uložil platit výživné; následně stěžovatel podal návrh na úpravu styku s jeho dcerou, kterému soud vyhověl. Styk se však neuskutečňuje, nezletilá kontakt se svým otcem odmítá a stěžovatel z této situace viní matku, která prý dceru po psychické stránce na kontakt s ním nepřipravuje.

V době rozhodování Soudu řízení stále probíhalo; na jednom stupni soudní soustavy tak řízení trvalo čtyři roky a osm měsíců, přičemž v mezidobí rozhodoval o některých vedlejších otázkách rovněž odvolací soud.

Řízení poznamenaly průtahy při vypracování znaleckých posudků, jakož i vzájemně neslučitelné závěry těchto posudků.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel ve své stížnosti namítal porušení několika článků Úmluvy, zejména nepřiměřenou délku řízení o výkonu rodičovské zodpovědnosti (článek 6 odst. 1 Úmluvy) a porušení jeho práva na respektování soukromého a rodinného života vzhledem k délce soudního řízení a ke skutečnosti, že se nemohl stýkat se svou dcerou (článek 8 Úmluvy).

Soud posuzoval otázku přiměřenosti délky řízení na základě obvyklých kritérií, jakými jsou složitost věci, chování stěžovatele, postup státních orgánů a význam předmětu řízení pro stěžovatele, přičemž případy týkající se péče o děti je nezbytně nutné projednávat urychleně. Soud ve svém rozsudku konstatoval, že řízení sice vykazovalo jistou míru složitosti, a to zejména s ohledem na vzájemné spory rodičů, avšak ve věci doposud nebylo vydáno meritorní rozhodnutí a věc se dnes stále nachází u soudu prvního stupně; průtahy Soud shledal zejména při vypracování znaleckých posudků. Soud jednak poznamenal, že znalci jsou sice nezávislí, ale že soudy odpovídají za zdárný průběh vypracování posudku, jednak připomněl, že článek 6 odst. 1 Úmluvy zaručuje právo na konečné rozhodnutí v přiměřené lhůtě, a proto nelze průtahy ve věci samé odůvodnit nutností vyřizovat vedlejší otázky (typicky rozhodovat o návrzích na vydání předběžných opatření).

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy došlo.

Dopady délky předmětného soudního řízení na stěžovatelův rodinný život pak vzal Soud v úvahu při posuzování významu předmětu řízení pro stěžovatele na poli článku 6 odst. 1 a odmítl se jimi zabývat samostatně na poli článku 8 Úmluvy.

Soud dále prohlásil za předčasné námitky týkající se spravedlivosti řízení a za zjevně nepodstatné námitky opírající se o článek 8 Úmluvy a týkající se tvrzené nemožnosti kontaktu stěžovatele s dcerou. Podle Soudu vnitrostátní orgány přijaly řadu pozitivních opatření, aby setkání stěžovatele s dcerou probíhala, a jisté kritice podrobil i stěžovatelův nepřilíš vhodný přístup k nezletilé, který dokladovala vláda.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel požadoval náhradu hmotné škody a zejména morální újmy ve výši 24 000 €, jakož i nákladů řízení. Soud mu jako kompenzaci morální újmy přiznal částku 4 000 € a na nákladech řízení částku 350 €.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 21. února 2006 ve věci č. 19621/02 – Michal Klepetář proti České republice

Soud dospěl jednomyslně k závěru, že délka restitučního řízení vedeného stěžovatelem překročila mez přiměřenosti ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, a přiznal stěžovateli částku 500 € jako náhradu účelně vynaložených nákladů řízení.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatel přistoupil v létě 1995 jako žalobce do restitučního řízení vedeného jeho bratrem před Městským soudem v Brně. V červnu 1998 městský soud návrh na uzavření dohody o vydání nemovitostí zamítl. V září 2000 Krajský soud v Brně rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V průběhu odvolacího řízení uznala předsedkyně krajského soudu stížnost stěžovatele na průtahy odvolacího řízení za důvodnou. Stěžovatel podal v průběhu řízení dvě ústavní stížnosti týkající se mimo jiné i průtahů v tomto řízení. Ústavní soud obě stížnosti odmítl. Stěžovatel vznesl v řízení opakované námitky podjatosti soudců, které byly shledány nedůvodnými. V červnu 2004 městský soud žalobě na vydání nemovitosti zčásti vyhověl. V říjnu 2005 krajský soud rozsudek zčásti zrušil a věc vrátil soudu městskému. Restituční řízení není dosud skončeno.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud připomněl, že přiměřenost délky řízení je třeba hodnotit na základě obvyklých kritérií stanovených jeho judikaturou, jimiž jsou složitost věci, chování stěžovatele, postup státních orgánů a význam řízení pro stěžovatele.

Konstatoval, že projednávaný případ je do jisté míry složitý, tato skutečnost však nestačí sama o sobě k odůvodnění tak značné délky řízení. Soud nezjistil, že by stěžovatel svým chováním soudní řízení nadměrně zdržoval. Pokud jde o postup vnitrostátních soudů, poukázal Soud na období nečinnosti od listopadu 2002 do února 2004.

Článek 6 odst. 1 Úmluvy tedy byl porušen.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel požadoval náhradu hmotné škody ve výši 16 580 800 Kč. Pokud jde o újmu morální, považoval za dostatečný závěr Soudu o porušení Úmluvy. Soud návrh na přiznání náhrady hmotné škody zamítl a v souladu s návrhem stěžovatele konstatoval, že závěr o porušení Úmluvy považuje za dostatečné spravedlivé zadostiučinění za veškerou případnou morální újmu.

Na náhradě nákladů řízení požadoval stěžovatel částku 2 235 080 Kč. Soud v tomto případě považoval za přiměřené přiznat stěžovateli celkovou částku 500 €.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 21. února 2006 ve věci č. 26739/04 – Jaroslav Dostál proti České republice

Soud jednomyslně rozhodl, že Česká republika porušila právo stěžovatele na řízení v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Ve zbytku stížnost zamítl.

(i) Skutkové okolnosti případu

V roce 1988 se z manželství stěžovatele a T. M. narodila dcera. V říjnu 1989 bylo manželství rozvedeno a dcera byla svěřena do péče matky, styk stěžovatele s nezletilou upraven nebyl. Stěžovatel následně podal návrh na úpravu styku s nezletilou, jelikož matka mu styk znemožňovala.

Ve věci rozhodoval nejprve Okresní soud v Jihlavě, posléze Městský soud v Brně.

Rozsudkem z května 1991 soud upravil styk stěžovatele s nezletilou. V září 1992 podal stěžovatel návrh na výkon rozhodnutí. T. M. byla soudem vyzvána, aby rozhodnutí respektovala.

Poté stěžovatel opakovaně podával návrhy na změnu úpravy styku, většinu z nich vzal zpět a řízení o nich tak byla zastavena. Matka v určitých časových obdobích soudní rozhodnutí nerespektovala, stěžovatel tudíž podával návrhy na výkon rozhodnutí, případně návrhy na změnu výchovy nezletilé, některé vzal zpět poté, co s matkou uzavřeli dohodu. O některých soud rozhodoval, opakovaně vyzýval matku k plnění soudních rozhodnutí. Dcera se posléze odmítala s otcem stýkat, ačkoli jí v tom později matka již nebránila.

V květnu 2000 podal stěžovatel nový návrh na úpravu styku; na tento návrh matka reagovala podáním, ve kterém žádala zvýšení výživného na dceru. V únoru 2001 soud ustanovil znalce, znalecký posudek byl předložen v říjnu téhož roku. Rozsudkem ze září 2003 soud zastavil na návrh stěžovatele řízení o úpravě jeho styku s dcerou, zároveň rozhodl o zvýšení výživného. Stěžovatel se proti výroku o výživném odvolal. Po značných prodlevách v řízení vynesl odvolací soud v lednu 2005 rozsudek, kterým změnil rozsudek soudu prvního stupně stran výživného změnil. V srpnu 2005 však tento rozsudek zrušil s tím, že stěžovateli byla znemožněna řádná účast v řízení. Odvolací řízení bylo v říjnu 2005 zastaveno; stěžovatel vzal totiž své odvolání zpět.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stížnost se týkala přiměřenosti délky řízení o úpravě práv a povinností k nezletilé dceři a práva na respektování soukromého a rodinného života, a to samostatně a rovněž ve spojení se zákazem diskriminace z důvodu pohlaví. Stěžovatel současně namítal porušení práva na spravedlivý proces a na nestrannost soudů v daném řízení.

Ve vztahu k otázce přiměřenosti délky řízení se Soud konkrétně zabýval délkou řízení o výživném, které započalo v květnu 2000 a skončilo v říjnu 2005; trvalo tedy 5 let a pět měsíců. Soud s poukazem na značný význam řízení pro stěžovatele konstatoval, že ačkoli bylo řízení poměrně složité s ohledem na napjaté vztahy mezi účastníky řízení a kvůli změnám původního návrhu, které stěžovatel činil, v postupu národních orgánů existují jistá období nečinnosti. Soud poukázal na skutečnost, že městský soud neprovedl žádný úkon ve věci samé v době od předložení znaleckého posudku v říjnu 2001 až do vynesení rozsudku v září 2003. Kritice podrobil i řízení před odvolacím soudem, které rovněž neprobíhalo plynule. Délka předmětného řízení tudíž porušuje požadavek „přiměřené lhůty“ ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Pokud jde o námitku stěžovatele, že mu národní orgány svou nečinností znemožnily výkon jeho rodičovských práv k nezletilé dceři, Soud dospěl k závěru, že stěžovatel nevyvinul potřebné úsilí za účelem realizace styku s nezletilou. Své návrhy týkající se styku vzal zpět a řízení byla tudíž zastavena. Soud konstatoval, že za těchto okolností nelze vinit národní orgány z nečinnosti. Navíc se stěžovatel sám nepokusil o obnovení kontaktu s nezletilou. Část

stížnosti vztahující se k údajnému porušení článku 8 Úmluvy byla tudíž prohlášena za zjevně neopodstatněnou.

Námítky stěžovatele týkající se práva na spravedlivý proces a na nestrannost soudů ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy a práva na respektování soukromého a rodinného života ve spojení se zákazem diskriminace (článek 14 Úmluvy) byly rovněž prohlášeny za nepřijatelné.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel nepožadoval spravedlivé zadostiučinění; Soud mu tudíž žádné nepřiznal.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 28. února 2006 ve věci č. 51277/99 – Hasan Krasniki proti České republice

Senát druhé sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že práva obviněného stěžovatele zaručená v článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy byla porušena v důsledku použití výpovědí utajovaných svědků, a přiznal stěžovateli jako náhradu nákladů řízení částku 2 500 €.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatel byl v lednu 1998 odsouzen Okresním soudem v Teplicích pro trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů k trestu odnětí svobody v trvání dvou let, který vykonal, a k trestu vyhoštění na dobu neurčitou, jenž byl též realizován. Okresní soud při svém rozhodování vyšel z výpovědí dvou anonymních svědků jako jediného důkazu stěžovatelovy viny. Krajský soud v Ústí nad Labem zamítl stěžovatelovo odvolání, následně podaná ústavní stížnost byla zamítnuta.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud s odkazem na vlastní judikaturu připomněl, že usvědčení obviněného na základě výpovědí anonymních svědků není za všech okolností neslučitelné s Úmluvou. Je-li však zachována anonymita svědků, potýká se obhajoba nutně s mimořádnými obtížemi. Úmluva vyžaduje, aby znevýhodnění obhajoby bylo vyváжено zvláštním postupem soudních orgánů. Se svědeckými výpověďmi získanými za podmínek, za nichž nemohla být práva obhajoby zabezpečena v rozsahu běžně požadovaném Úmluvou, je nutno zacházet s nejvyšší opatrností. Kromě toho by se odsouzení nemělo zakládat výlučně nebo v rozhodující míře na výpovědích utajovaných svědků.

Soud nejdříve zkoumal odůvodněnost využití anonymních svědeckých výpovědí v tomto případě. Poukázal na to, že vyšetřovatel zjevně přihlížel k charakteru prostředí drogových dealerů, kteří se často uchylují k pohrůzkám násilí nebo skutečnému násilí vůči drogově závislým i jiným osobám, jež proti nim vypovídají, nicméně z protokolů o hlavním líčení ani z protokolů z výslechu obou svědků pořízených v přípravném řízení nelze zjistit, jak vyšetřovatel a soudce posuzovali opodstatněnost obav svědků z osoby stěžovatele. Závažnost a opodstatněnost důvodů pro poskytnutí anonymity nezkoumal ani krajský soud. Podle Soudu tudíž zájem svědků na zachování anonymity v tomto konkrétním případě nemohl ospravedlnit natolik rozsáhlé omezení práv stěžovatele.

Dále Soud konstatoval, že stěžovatel byl odsouzen v rozhodující míře na základě anonymních svědeckých výpovědí.

Řízení jako celek tedy nebylo spravedlivé a došlo k porušení článku 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel požadoval náhradu hmotné škody ve výši 68 050 Kč a náhradu morální újmy, kterou ocenil na 60 000 €. Soud oba zmíněné požadavky zamítl s tím, že pouhé konstatování o porušení Úmluvy v tomto případě stačí ke zhojení způsobené morální újmy. Současně Soud uvedl, že stěžovatel má nyní možnost dosáhnout nápravy cestou žádosti o obnovu

řízení před Ústavním soudem, jak to umožňuje novela zákona o Ústavním soudu č. 83/2004 Sb. Na náhradě nákladů řízení Soud stěžovateli přiznal částku 2 500 €.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 7. března 2006 ve věci č. 3331/02 – Břetislav Bačák proti České republice

Soud jednomyslně konstatoval, že právo stěžovatele na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno. Na spravedlivém zadostiučinění mu přiznal celkovou částku 7 700 €.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatel byl v srpnu 1997 obviněn a v říjnu 1999 spolu s F. K. obžalován z trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku a trestného činu porušování závazných pravidel hospodářského styku. První hlavní líčení ve věci proběhlo až v květnu 2004 a věc se stále nachází na prvním stupni. Dosavadní délka trestního řízení (počítaná od sdělení obvinění) tak činí zhruba osm a půl roku.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud uznal, že řízení ve věci bylo složité a podstatné průtahy byly způsobeny zdravotním stavem spoluobžalovaného F. K., tedy okolností, kterou nelze vytýkat ani stěžovateli, ani státním orgánům. Řízení před soudem však trvá i tak neúměrně dlouhou dobu. Státní orgány nepostupovaly ve věci s patřičnou péčí, a celkovou délku řízení proto nelze považovat za přiměřenou ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Soud zároveň zamítl jako nepřijatelné další námítky vznesené stěžovatelem, které se týkaly práva na spravedlivost řízení (článek 6 odst. 1 Úmluvy), práva na respektování soukromého a rodinného života (článek 8 Úmluvy) a práva na přístup k soudu (článek 6 odst. 1 Úmluvy).

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel požadoval na spravedlivém zadostiučinění celkovou částku téměř 11 milionů korun. Soud stěžovateli přiznal částku 6 500 € jako náhradu způsobené morální újmy a částku 1 200 € jako náhradu nákladů řízení.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 21. března 2006 ve věci č. 16226/04 – Lenka Zámečnicková a Michal Zámečník proti České republice

Soud jednomyslně konstatoval, že právo stěžovatelů na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno. Na spravedlivém zadostiučinění jim přiznal celkovou částku 8 800 € (cca 264 000 Kč).

(i) Skutkové okolnosti případu

V lednu 1999 podala matka v té době nezletilých stěžovatelů návrh na zvýšení výživného proti jejich otci. Soud prvního stupně (Okresní soud v Kroměříži) vydal ve věci dvě meritorní rozhodnutí, která nicméně byla následně odvolacím soudem (Krajský soud v Brně) zrušena. Délka dosud neskončeného řízení přesáhla sedm let.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že stěžovatelé nijak nepřispěli k délce řízení, jehož komplikovanost se odvíjela pouze od často se měnících majetkových poměrů účastníků. Co se týče postupu vnitrostátních soudů, Soud prohlásil, že sdílí názor stěžovatelů, že délka řízení je zčásti důsledkem procesních nedostatků řízení před okresním soudem, které vedly k nutnosti vydat doplňující rozhodnutí a ke zrušení obou jeho rozsudků krajským soudem. Tomu navíc trvalo rok a více než osm měsíců, než rozhodl o prvním odvolání účastní-

ků. O vrácení věci k vydání doplňujícího rozsudku pak rozhodl po uplynutí jedenácti měsíců od podání druhého odvolání.

Soud zároveň připomněl svoji konstantní judikaturu, podle které přetíženost soudu nemůže ospravedlnit delší trvání řízení, neboť článek 6 odst. 1 Úmluvy ukládá smluvním státům povinnost uspořádat svůj soudní systém tak, aby byl schopen vyhovět požadavkům tohoto ustanovení.

Dosavadní délka předmětného řízení je proto nepřiměřená a článek 6 odst. 1 Úmluvy byl porušen.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Za způsobenou újmu požadovali stěžovatelé spravedlivé zadostiučinění v celkové výši téměř sedm a půl milionu korun. Soud jim přiznal každému částku 4 200 € jako náhradu morální újmy a dohromady částku 400 € jako náhradu nákladů řízení.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 28. března 2006 ve věci č. 20252/03 – Regina Rázlová proti České republice

Soud jednomyslně konstatoval, že právo stěžovatelky na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno. Na spravedlivém zadostiučinění jí přiznal celkem 5 000 €.

(i) Skutkové okolnosti případu

Proti stěžovatelce bylo v květnu 1998 zahájeno trestní stíhání pro trestný čin zneužívání informací v obchodním styku, později byla obviněna rovněž z trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku. Stěžovatelka trpí závažnou duševní poruchou a její obhájce tvrdí, že není schopna se zúčastnit trestního řízení, které trvá již více než sedm let a devět měsíců.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud konstatoval, že rozsáhlost vyšetřování a spisu nemohou být v projednávaném případě zpochybnovány, přičemž tento faktor *a priori* představuje příznivou okolnost pro ospravedlnění zvýšené délky řízení. Uznal také, že značné průtahy jsou zapříčiněny zdravotním stavem stěžovatelky, což je okolnost, kterou nelze klást k tíži ani jí, ani státu. Část průtahů zavinila i stěžovatelka sama. Státní orgány ovšem nepostupovaly ve všech fázích řízení s potřebnou péčí, celkovou délkou řízení proto nelze označit za přiměřenou ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelka požadovala na spravedlivém zadostiučinění celkovou částku zhruba tři a půl milionu korun. Soud jí přiznal částku 3 500 € jako náhradu způsobené morální újmy, přičemž vzal výslovně v úvahu okolnosti případu, a částku 1 500 € jako náhradu nákladů řízení.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 4. dubna 2006 ve věci č. 8153/04 – Vladimír Maršálek proti České republice

Soud jednomyslně rozhodl, že Česká republika porušila právo stěžovatele na opatrovnické řízení v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy a právo na účinné vnitrostátní prostředky nápravy ve smyslu článku 13 Úmluvy. Ve zbytku stížnost označil za nepřijatelnou nebo se jí odmítl zabývat.

(i) Skutkové okolnosti případu

V roce 1993 se z manželství stěžovatele a H. M. narodila dcera. V prosinci 1999 H. M. s nezletilou opustila společnou domácnost a uchýlila se do azylového domu s tvrzením, že se stala obětí domácího násilí ze strany stěžovatele.

V prosinci 1999 podal stěžovatel k Obvodnímu soudu pro Prahu 4 návrh na úpravu poměrů nezletilé dcery. Následovaly různé návrhy obou rodičů na vydání předběžných opatření. Stěžovatel opakovaně vznášel námitky podjatosti.

Předběžným opatřením vydaným v srpnu 2000 byla nezletilá svěřena do péče matky. V lednu 2001 Městský soud v Praze toto usnesení zrušil. V témže období místopředsedkyně městského soudu ke stížnosti stěžovatele připustila, že řízení trpí průtahy.

Dalšímu návrhu matky na vydání předběžného opatření, kterým by dcera byla svěřena do její péče, obvodní soud v březnu 2001 vyhověl; rozhodnutí potvrdil městský soud v srpnu 2001.

Následně stěžovatel změnil svůj původní návrh z prosince 1999 a žádal o nařízení střídavé výchovy. Návrh opatrovníka, aby bylo stěžovateli zakázáno přibližovat se k nezletilé a filmovat ji videokamerou (což stěžovatel systematicky činil), byl v říjnu 2001 obvodním soudem zamítnut. Městský soud však v prosinci 2001 toto rozhodnutí změnil a rozhodl, že otec nesmí dceru filmovat videokamerou a nesmí se k ní přiblížit na méně než 200 metrů. Městský soud své rozhodnutí odůvodnil tak, že nevhodné chování otce vážně ohrožuje zdraví dítěte a je třeba zamezit jeho dalšímu zhoršování.

V únoru 2002 obvodní soud ustanovil znalce z oboru dětské psychologie a psychiatrie. Znalecký posudek byl předložen v květnu 2003. Znalci nedoporučili střídavou výchovu. Ke styku stěžovatele s dcerou se nicméně vyjádřili kladně za předpokladu, že bude probíhat ve spolupráci s odborníky na půdě specializovaného centra.

V říjnu 2003 vynesl obvodní soud rozsudek, jímž nezletilou svěřil do výchovy matky a stanovil termíny setkání stěžovatele s dcerou dle návrhu znalců. Soud se navzdory zjištění, že stěžovatel se v minulosti k dceři nevhodně choval, řídil názory odborníků a styk upravil. Městský soud rozsudek, kterým částečně potvrdil a částečně změnil rozsudek obvodního soudu, vynesl v dubnu 2004.

Ústavní stížnost stěžovatele podaná v červenci 2004 byla Ústavním soudem odmítnuta v říjnu 2004 jako opožděná.

Z posledních dostupných zpráv odborníků vyplývá, že nezletilá projevuje snahu o sblížení s otcem, ten se však nadále chová k dceři kriticky, nevhodně, vulgárně, bez empatie, aniž by respektoval její přání a potřeby.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stížnost se týkala přiměřenosti délky řízení o úpravě práv a povinností k nezletilé dceři a práva na respektování soukromého a rodinného života, a to samostatně a rovněž ve spojení se zákazem diskriminace z důvodu pohlaví a právem na rovnost mezi manželi. Stěžovatel současně namítal porušení práva na spravedlivý proces a na nestrannost soudů v daném řízení.

a) K délce řízení (článek 6 odst. 1 Úmluvy a článek 8 Úmluvy) a k prostředku nápravy nepřiměřené délky řízení (článek 13 Úmluvy)

Řízení, jehož délkou se Soud zabýval, trvalo čtyři roky a deset měsíců pro tři stupně soudního řízení.

Soud sice připustil, že řízení bylo zejména s ohledem na konflikty mezi rodiči složité a že celková délka řízení se nejeví jako nepřiměřená, nicméně je nutné vzít v úvahu, že soud prvního stupně vynesl rozsudek teprve po třech letech a deseti měsících od podání návrhu. Soud nadto podrobil kritice skutečnost, že znalci byli ustanoveni až v pozdější fázi řízení. Článek 6 odst. 1 Úmluvy tak byl porušen, stejně tak článek 13 Úmluvy (právo na účinné vnitrostátní prostředky nápravy) ve spojení s délkou řízení.

Soud se samostatně nezabýval tvrzením stěžovatele, že délka opatrovnického řízení měla vliv na jeho rodinný život, když v souladu se svojí judikaturou konstatoval, že tato skutečnost byla vzata v úvahu v rámci posouzení významu řízení pro stěžovatele při zkoumání přiměřenosti jeho délky.

b) K dalším námitkám stěžovatele (článek 6 odst. 1, článek 8 a 14 Úmluvy, článek 5 Protokolu č. 7)

Námitka porušení dalšího aspektu článku 6 odst. 1 Úmluvy, totiž práva na spravedlivý proces a nestrannost soudů, byla odmítnuta pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

Pokud jde o námitku stěžovatele, že mu národní orgány znemožnily vídat jeho dceru a podílet se na její výchově, Soud dospěl k závěru, že tato část stížnosti je zjevně neopodstatněná. Soud se obsáhle zabýval dočasným zákazem styku stěžovatele s dítětem a vyslovil, že městský soud po konání řady jednání, vycházející z důkazů založených do spisu, které svědčily o nevhodném chování stěžovatele, přání nezletilé dcery a psychickém traumatu nezletilé způsobené jednáním otce, byl veden nejvyšším zájmem dítěte.

Od vydání rozsudku v dubnu 2004 se konala setkání stěžovatele s dcerou ve specializovaném centru; stěžovatel nicméně tato setkání nevyužil k navázání lepšího kontaktu s dcerou, přičemž jeho chování kritizovali mnozí odborníci.

Soud uzavřel, že národní orgány vynaložily dostatečné úsilí s cílem vyřešit danou neradostnou situaci, kterou je do značné míry možné přičítat stěžovateli.

Námitky stěžovatele na poli zákazu diskriminace a práva na rovnost mezi manželi ve spojení se článkem 8 Úmluvy, totiž, že se stal obětí diskriminace z důvodu svého pohlaví, Soud odmítl jako neodůvodněné, když z dokumentů mu předložených nezjistil, že by byl postup národních orgánů motivován pohlavím stěžovatele.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel ve lhůtě stanovené Soudem nepředložil své požadavky na spravedlivé zadostiučinění; Soud mu tudíž žádnou částku nepřiznal.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 4. dubna 2006 ve věci č. 14881/02 – *Lubomír Pachman a Jiří Mates proti České republice*

Soud jednomyslně rozhodl, že Česká republika porušila právo stěžovatelů na řízení v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, a přiznal jim celkem 7 000 € jako náhradu způsobené morální újmy. Ve zbytku stížnost odmítl.

(i) Skutkové okolnosti případu

V červenci 1992 stěžovatelé koupili od města Most budovu s pozemky, které hodlali využít k podnikatelským účelům. Následně se stěžovatelé dozvěděli, že pod jedním z pozemků vede topný kanál, kvůli kterému nemovitost nevyhovuje jejich podnikatelskému záměru. V květnu 1993 marně žádali u prodávajícího slevu z kupní ceny.

V září 1993 podali žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Věc byla v červnu 1994 postoupena věcně příslušnému Okresnímu soudu v Mostě.

Po konání mnoha jednání a poté, co musel účastníky řízení opakovaně vyzývat k předložení dokumentů či vyjádření, okresní soud v listopadu 1998 žalobu zamítl s tím, že stěžovatelé zmeškali zákonnou lhůtu k uplatnění vady nemovitosti. V listopadu 1999 byl rozsudek potvrzen odvolacím soudem.

Ústavní stížnost stěžovatelů podaná v únoru 2000 byla odmítnuta v říjnu 2001.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stížnost se týkala zejména přiměřenosti délky občanskoprávního řízení, jež trvalo více než osm let pro tři stupně soudní soustavy.

Soud konstatoval, že případ nebyl po skutkové ani po právní stránce složitý. Uznal sice námitku vlády, že k délce řízení přispěli i samotní účastníci řízení, jejich chování nicméně neospravedlňuje celkovou délku řízení.

Soud podrobil kritice jednání obecných soudů, jakož i Ústavního soudu; v jejich postupu shledal průtahy, mimo jiné krajskému soudu trvalo sedm měsíců, než rozhodl o své nepříslušnosti k projednání věci stěžovatelů, a Ústavní soud rozhodoval nepřiměřeně dlouho o ústavní stížnosti stěžovatelů.

Článek 6 odst. 1 Úmluvy tak byl porušen.

Stěžovatelé současně namítali, že vnitrostátní soudy nesprávně určily poslední den lhůty pro uplatnění vady nemovitosti a porušily tak právo stěžovatelů na spravedlivý proces. Soud tuto námitku odmítl jako zjevně neopodstatněnou s tím, že z předložených dokumentů nelze dovodit, že by vnitrostátní řízení bylo nespravedlivé.

Stěžovatelé konečně tvrdili, že bylo porušeno jejich právo na pokojné užívání majetku (článek 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě) a zákaz diskriminace (článek 14 Úmluvy). Tyto námitky byly odmítnuty zčásti jako zjevně neopodstatněné, zčásti jako nepřijatelné pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelé požadovali na spravedlivém zadostiučinění více než 1,5 mil. Kč. Soud každému z nich přiznal 3 500 € jako náhradu vzniklé morální újmy.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 4. dubna 2006 ve věci č. 20551/02 – Jaroslav Heřmanský proti České republice

Soud jednomyslně vyslovil, že délka řízení ve stěžovatelově pracovníprávní věci byla nepřiměřená.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatel se v říjnu 1997 obrátil na Okresní soud v Ústí nad Labem se žalobou o náhradu ušlé mzdy. V roce 2001 sdělila předsedkyně soudu stěžovateli, že jeho stížnost na průtahy v řízení je důvodná. Ústní jednání se konala v letech 1999, 2003, 2004 a 2005. Do roku 2005 probíhalo řízení na prvním stupni soudní soustavy. Z důvodů pracovní neschopnosti došlo při řízení třikrát ke změně vyřizujícího soudce. Okresní soud ve věci dosud nerozhodl.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud připomněl, že přiměřenost délky řízení je třeba hodnotit na základě obvyklých kritérií stanovených jeho judikaturou, jimiž jsou složitost věci, chování stěžovatele, postup státních orgánů a význam řízení pro stěžovatele.

Vláda byla sama nucena uznat, že věc nebyla složitá a že stěžovatel k průtahům v řízení celkově nepřispěl. Soud připomněl, že v případech, které nastolovaly podobné otázky jako tato stížnost, dospěl již mnohokrát k závěru, že k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy došlo.

Soud uzavřel, že délka tohoto řízení je nepřiměřená a článek 6 odst. 1 Úmluvy byl porušen.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel nepodal návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění ve stanovené lhůtě, pročež mu Soud žádnou částku nepřiznal.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 4. dubna 2006 ve věci č. 15741/02 – Danuše Vojáková proti České republice

Soud jednomyslně rozhodl, že stěžovatelkou vedené restituční řízení trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu, a stěžovatelce na spravedlivém zadostiučinění přiznal částku 2 800 €.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatelka zahájila restituční řízení podle zákona o půdě v listopadu 1992, kdy vnesla nároky na vydání nemovitostí u Pozemkového úřadu v Teplicích. Krajský soud v Ústí nad Labem dvakrát zrušil rozhodnutí pozemkového úřadu. V dubnu 1999 pozemkový úřad stěžovatelce částečně vyhověl a krajský soud v květnu 2001 toto rozhodnutí potvrdil. Usnesení Ústavního soudu, jímž byla stěžovatelčina stížnost prohlášena za zjevně neopodstatněnou, jí bylo doručeno v říjnu 2001.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud při hodnocení přiměřenosti délky předmětného řízení akceptoval, že projednávaná věc nebyla jednoduchá ani po skutkové, ani po právní stránce; ostatně i právní názory různých orgánů byly protichůdné. Soud také připustil, že stěžovatelka na počátku řízení neusnadnila neúplným návrhem na vydání nemovitostí. Přesto ale bylo řízení před správními a soudními orgány poznamenáno některými průtahy, pro něž podle Soudu neexistuje uspokojivé vysvětlení.

K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy došlo.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelka požadovala více než 2 mil. Kč, a to především jako náhradu tržní ceny nevydané nemovitosti. Soud jí přiznal jen 2 800 € jako náhradu způsobené morální újmy a ve zbytku její nároky na spravedlivém zadostiučinění zamítl.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 11. dubna 2006 ve věci č. 6019/02 – Ruth Bazil proti České republice

Soud dospěl jednomyslně k závěru, že právo stěžovatelky na přiměřenou délku restitučního řízení bylo porušeno, ve zbytku prohlásil stížnost za nepřijatelnou a odmítl také požadavky stěžovatelky na spravedlivém zadostiučinění.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatelka zahájila restituční řízení u Okresního soudu v Teplicích v říjnu 1995, avšak až v únoru 1998 doručila soudu doklad o tom, že je občankou České republiky a tedy osobou oprávněnou žádat vydání nemovitostí dle zákona o mimosoudních rehabilitacích. V listopadu 2000 soud prvního stupně stěžovatelčinu žalobu zamítl, jeho rozsudek potvrdil v říjnu 2001 odvolací soud. Stěžovatelka se poté pokusila zvrátit pro ni nepříznivý výsledek restitučního řízení podáním dovolání a ústavní stížnosti, avšak bezúspěšně.

Restituční řízení tedy na čtyřech stupních soudní soustavy trvalo osm let a téměř pět měsíců.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatelka v prvé řadě namítala nepřiměřenou délku restitučního řízení (článek 6 odst. 1 Úmluvy); dále tvrdila, že délkou tohoto řízení bylo zasaženo do jejího práva na respektování majetku (článek 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě).

Soud na jedné straně přijal argument vlády, že řízení muselo být dvakrát odročeno z důvodů na straně stěžovatelky, na druhé straně však našel v řízení určité průtahy, a to jak ze strany okresního soudu, tak ze strany Ústavního soudu. Právo stěžovatelky na soudní řízení v přiměřené lhůtě tedy porušeno bylo.

K tvrzenému porušení stěžovatelčina práva na pokojné užívání majetku v důsledku délky restitučního řízení Soud poznamenal, že stěžovatelka se podáním restituční žaloby u vnitrostátních soudů teprve domáhala přiznání vlastnického práva a že vnitrostátní soudy její žalobu zamítl. Tato část stížnosti tedy byla zjevně neopodstatněná.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

S ohledem na skutečnost, že stěžovatelka předložila Soudu své požadavky na spravedlivém zadostiučinění opožděně, žádná finanční náhrada jí přiznána nebyla.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 11. dubna 2006 ve věci č. 77530/01 – Karel Kořínek a ostatní proti České republice

Soud jednomyslně shledal, že právo šestice stěžovatelů na soudní řízení v přiměřené lhůtě bylo porušeno, a přiznal jim celkem 13 000 € na spravedlivém zadostiučinění.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatelé podali v srpnu 1992 proti státu zastoupenému Ministerstvem spravedlnosti žalobu na náhradu škody a ochranu osobnosti. Městský soud v Brně v červnu 1993 vyloučil část nároků k samostatnému projednání a postoupil ji Krajskému soudu v Brně; ten v říjnu 1993 část nároků opět vrátil k projednání městskému soudu.

Řízení před městským soudem bylo vůči čtyřem stěžovatelům zastaveno v září 2000, vůči zbývajícím dvěma stěžovatelům pak v únoru 2001, a to v důsledku neodstranění vad žaloby.

Řízení před krajským soudem o vyloučených nárocích bylo zprvu poznamenáno snahou krajského soudu delegovat věc Městskému soudu v Praze; o kompetenčním sporu Vrchní soud v Praze dvakrát rozhodl v neprospěch krajského soudu. Následně krajský soud řešil otázku zaplacení soudního poplatku a upřesnění žaloby; část nároků byla v lednu 2004 opět vyloučena k samostatnému projednání. Řízení nadále probíhá.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud poté, co konstatoval, že řízení již trvá více než třináct let, označil bez podrobnějšího zdůvodnění tuto délku za nepřiměřenou ve smyslu své ustálené judikatury.⁶

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelé požadovali každý 1 mil. € jako náhradu morální újmy; Soud jim přiznal z tohoto titulu dohromady částku 12 000 €. Na nákladech řízení požadovali stěžovatelé přes 7 500 €; Soud jim přiznal 1 000 €.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 18. dubna 2006 ve věci č. 30940/02 – Jan Kozák a Čestmír Kozák proti České republice

Soud jednomyslně konstatoval, že právo stěžovatelů na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno, stejně jako právo na účinný právní prostředek nápravy ve smyslu článku 13 Úmluvy. Na spravedlivém zadostiučinění stěžovatelům přiznal celkem 10 800 €.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatelé podali v prosinci 1991 restituční žalobu. Ve věci od té doby opakovaně jednaly soudy tří stupňů. Naposledy se věc nacházela před soudem prvního stupně, kterému byla vrácena k dalšímu řízení Nejvyšším soudem.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud uvedl, že věc sice byla složitá, v postupu soudů však objevil několik delších období nečinnosti. Dospěl proto k závěru, že právo stěžovatelů zaručené v článku 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno. Konstatoval zároveň, že stěžovatelé neměli na vnitrostátní úrovni k dispozici, jak to vyžaduje článek 13 Úmluvy, účinný právní prostředek nápravy tohoto porušení.

⁶ Postup obou soudů ostatně byl značně nesoustředěný.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelé požadovali na spravedlivém zadostiučinění celkem více než 15 milionů korun. Soud přiznal každému z nich částku 5 000 € jako náhradu způsobené morální újmy a dohromady částku 800 € jako náhradu nákladů řízení. Celkem je tedy stát povinen stěžovatelům zaplatit zhruba 10 800 €.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 18. dubna 2006 ve věci č. 75455/01 – *Ali Mohamed Tariq proti České republice*

Soud jednomyslně rozhodl, že Česká republika porušila právo stěžovatele na přiměřenou délku vazby ve smyslu článku 5 odst. 3 Úmluvy a právo na řízení v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy a na náhradě morální újmy přiznal stěžovateli částku 7 000 €. Ve zbytku stížnost označil za nepřijatelnou.

(i) Skutkové okolnosti případu

V prosinci 1997 bylo stěžovateli, státnímu občanovi Súdánu, sděleno obvinění pro pokus trestného činu podvodu spáchaný ve spolupachatelství, jehož se měl dopustit tím, že se svým společníkem založili bankovní účty, na které se pokusili shromáždit částku ve výši téměř 100 mil. Kč z padělaných poštovních poukázek. Následně byl vzat do vazby. Vazba stěžovatele byla opakovaně prodlužována, z vazby byl propuštěn v prosinci 2001 při uplynutí maximální zákonné lhůty.

V červenci 2001 podalo Krajské státní zastupitelství v Praze obžalobu na stěžovatele a dalších 28 osob. V září 2001 rozhodl Krajský soud v Praze o vrácení věci státnímu zástupci k došetření. V dubnu 2003 byla podána nová obžaloba. Hlavní líčení se konalo v říjnu a listopadu 2003 a následně v lednu, dubnu a červnu 2004. V červnu 2004 vynesl krajský soud rozsudek, kterým uznal stěžovatele vinným z pokusu trestného činu podvodu spáchaného ve spolupachatelství.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stížnost se týkala odůvodněnosti vzetí stěžovatele do vazby ve smyslu článku 5 odst. 1 Úmluvy, přiměřenosti délky vazby ve smyslu článku 5 odst. 3 Úmluvy a přiměřenosti délky trestního řízení ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Stěžovatel současně namítal porušení mnoha jiných ustanovení Úmluvy; tyto námitky však Soud odmítl bez podrobného zkoumání.

a) K odůvodněnosti vzetí do vazby (článek 5 odst. 1 Úmluvy)

Stížnost na poli článku 5 odst. 1 Úmluvy byla odmítnuta částečně pro opožděnost, částečně pro zjevnou neopodstatněnost s tím, že v době pobytu stěžovatele ve vazbě existovalo důvodné podezření, že stěžovatel spáchal předmětný trestný čin. Vnitrostátní řízení nadto nevykazovalo prvky svévole.

b) K délce vazby (článek 5 odst. 3 Úmluvy)

Pokud jde o námitku stěžovatele na poli článku 5 odst. 3 Úmluvy, totiž že jeho vazba trvala nepřiměřeně dlouho, Soud uvedl, že stěžovatel strávil ve vazbě čtyři roky. Dle názoru Soudu důvody vazby uváděné vnitrostátními orgány postačovaly k odůvodnění pobytu stěžovatele ve vazbě v ranném stádiu trestního řízení, nicméně nemohou ospravedlnit celkovou délku pobytu stěžovatele ve vazbě. Ačkoli Soud připustil, že řízení bylo velmi složité s ohledem na počet obžalovaných, svědků a množství důkazů, které bylo třeba provést, došlo v jeho různých fázích i k řadě průtahů. Národní orgány tudíž nejednaly se „zvláštní péčí“, kterou judikatura Soudu vyžaduje v obdobných případech, a článek 5 odst. 3 Úmluvy byl porušen.

c) K délce trestního řízení (článek 6 odst. 1 Úmluvy)

Ve vztahu k otázce přiměřenosti délky trestního řízení ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy Soud ve Štrasburku uvedl, že navzdory složitosti věci bylo trestní řízení trvajících více než osm

let na dvou stupních soudní soustavy nepřiměřené dlouhé a článek 6 odst. 1 Úmluvy byl porušen.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel požadoval na spravedlivém zadostiučinění několik desítek miliónů eur, Soud mu přiznal pouze 7 000 € jako náhradu morální újmy.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 18. dubna 2006 ve věci č. 12605/02 – Ivo Patta proti České republice

Soud dospěl jednomyslně k závěru, že právo stěžovatele na přiměřenou délku dvou restitučních řízení, zaručené článkem 6 odst. 1 Úmluvy, bylo porušeno, a stěžovateli přiznal na spravedlivém zadostiučinění celkem 7 000 €.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel namítal nepřiměřenou délku dvou souběžně vedených restitučních řízení týkajících se shodných nemovitostí:

- jednak řízení zahájeného na základě zákona o půdě v prosinci 1992 u Pozemkového úřadu v Nymburce, v němž se rozhodovalo opakovaně na třech stupních po dobu téměř devíti let,
- jednak řízení zahájeného na základě zákona o mimosoudních rehabilitacích u Okresního soudu v Nymburce v březnu 1992, jež proběhlo na čtyřech stupních soudní soustavy a bylo ukončeno v říjnu 2004 rozhodnutím Ústavního soudu.

(ii). Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud v případě řízení podle zákona o půdě připustil, že stěžovatel svá podání měnil, čímž ztěžoval práci správního orgánu i soudů; složitost věci však nebyla taková, aby sama o sobě ospravedlňovala celkovou délku řízení. Průtahy nastaly zejména u Ústavního soudu, který o stěžovatelově stížnosti z června 1999 rozhodl až v září 2001 (bylo tomu tak v důsledku výměny v osobě soudce zpravodaje).

Podobně v případě řízení podle zákona o mimosoudních rehabilitacích našel Soud průtahy, a to především u okresního soudu; fakt, že řízení bylo po určitou dobu přerušeno v očekávání výsledků řízení podle zákona o půdě, označil Soud za nepodstatný.

Délka obou řízení tedy byla nepřiměřená, čímž došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatel požadoval na spravedlivém zadostiučinění náhradu hmotné škody ve výši 1 300 000 Kč a částku 300 000 Kč z titulu morální újmy. Soud neshledal příčinnou souvislost u údajné hmotné škody (stěžovatel se domáhal hodnoty nevydaných nemovitostí) a přiznal stěžovateli pouze částku 6 000 € jako náhradu utrpěné morální újmy.

Stěžovatel se také domáhal náhrady nákladů řízení před vnitrostátními orgány a Soudem v celkové výši 155 000 Kč; Soud považoval za možné přiznat jen náhradu nákladů řízení před ním, a to ve výši 1 000 €.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 18. dubna 2006 ve věci č. 50073/99 – Marta Chadimová proti České republice

Soud jednomyslně konstatoval porušení práva stěžovatelky na rozhodnutí v „přiměřené lhůtě“ ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, práva na soukromý život ve smyslu článku 8 Úmluvy a práva na pokojné užívání majetku ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

(i) Skutkové okolnosti případu

V lednu 1992 uzavřel se stěžovatelkou Bytový podnik Praha 1 dohodu o vydání blíže specifikované nemovitosti nacházející se v Praze 1 a pozemku, na němž byla tato nemovitost postavena. V březnu 1992 bylo proti stěžovateli zahájeno trestní stíhání pro podezření, že se dopustila padělání veřejných listin a podvodu v souvislosti s uplatněním restitučního nároku k uvedenému majetku.

V dubnu 1992 vypracoval Kriminologický ústav v Praze znalecký posudek, podle kterého byly některé ze sporných listin nacházejících se v pozemkových knihách skutečně padělané.

V červnu 1992 Městská prokuratura v Praze stěžovateli nařídila, aby se zdržela nakládání s uvedenou nemovitostí, jejího užívání a využívání. Městský soud v Praze v červenci 1992 tento příkaz zrušil pro procesní vadu a stěžovateli opětovně nařídil, aby s uvedenou nemovitostí nenakládala.

V srpnu 1993 podala městská prokuratura na stěžovatelku obžalobu pro spáchání trestného činu podvodu, padělání veřejných listin a maření výkonu úředního rozhodnutí. Stěžovatelka všechny body obžaloby popřela.

V srpnu 1995 prezident republiky udělil stěžovateli milost, kterou však stěžovatelka odmítla, aby mohla prokázat svou nevinu. Trestní řízení bylo proti ní tedy obnoveno. Po dlouhotrvajících peripetiích stěžovatelka v říjnu 2003 milost nakonec přijala. Tímto okamžikem skončila tzv. relevantní lhůta pro posuzování přiměřenosti délky trestního řízení. O vině stěžovatelky tedy nebylo nikdy rozhodnuto.

Proti stěžovateli je v souvislosti s restitucí výše uvedeného majetku vedeno též občansko-právní řízení, a to za základě žaloby Městské části Praha 1, v níž se domáhala, aby soud určil, že dohoda o vydání je od samého počátku neplatná, a stěžovateli nařídil předmětné nemovitosti vrátit. V říjnu 2000 do tohoto řízení na straně žalobce vstoupil Bytový podnik Praha, jenž se domáhal zrušení dohody o vydání a prohlášení českého státu za vlastníka předmětných nemovitostí.

V lednu 2003 Obvodní soud pro Prahu 1 vyhověl žalobě bytového podniku a dohodu o vydání uzavřenou mezi tímto podnikem a stěžovatelkou prohlásil za neplatnou od samého počátku. Rozhodl zároveň, že vlastníkem uvedených nemovitostí je Česká republika. Tento rozsudek byl v říjnu 2003 odvolacím soudem potvrzen. Nejvyšší soud ovšem rozhodnutí obou instancí v srpnu 2004 částečně zrušil a příslušnou část věci vrátil obvodnímu soudu. Dohoda o vydání však nadále zůstala neplatnou. Rozsudek Nejvyššího soudu stěžovatelka v listopadu 2004 napadla ústavní stížností.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudů

a) Ke článku 6 odst. 1 Úmluvy

Soud se na prvním místě zabýval tvrzením stěžovatelky, že délka trestního řízení porušuje imperativ „přiměřené lhůty“ ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. V úvodu své analýzy shrnul argumenty vlády předestřené v jejím prvotním stanovisku k přijatelnosti a odůvodněnosti stížnosti. Vláda předně tvrdila, že délka řízení je důsledkem *inter alia* vysokého stupně složitosti věci. Jejím předmětem bylo několik trestných činů, v jejichž důsledku došlo ke značné materiální škodě. Bylo taktéž nutno shromáždit a posoudit řadu dokumentů, pořádit výpovědi téměř 90 svědků v průběhu vyšetřování a dát vypracovat čtyři znalecké posudky. Krom toho vláda tvrdila, že délka řízení je z velké části přičitatelná samotné stěžovatelce, která odmítla milost prezidenta a trvala na pokračování trestního řízení. Přesto se mnohokrát nedostavila na hlavní líčení k městskému soudu. V tomto ohledu sice poukazovala na svůj zdravotní stav, svým lékařům však nedala možnost, aby městskému soudu poskytli podrobné údaje. Řízení taktéž zdržovala svými četnými podněty, návrhy, stížnostmi a procesními obstrukcemi, které mnohdy neměly s trestní věcí žádnou souvislost. Ve věci podala i čtyři ústavní stížnosti, které však byly většinou odmítnuty pro zjevnou neopodstatněnost, jakož i opakované návrhy na zastavení či přerušování trestního řízení z důvodu jejího zdravotního stavu.

Soud sice konstatoval, že řízení před městským soudem probíhalo vcelku hladce, dospěl ale k názoru, že ve fázi přípravného řízení došlo k jistým průtahům. Od jeho zahájení až do podání obžaloby uplynul jeden rok a čtyři měsíce. I když Soud připustil, že v přípravném řízení bylo třeba vyslechnout velký počet svědků a posoudit značné množství dokumentů, bez bližšího odůvodnění nakonec konstatoval, že „není přesvědčen o tom, že by orgány v trestním řízení postupovaly tak rychle, jak to požaduje judikatura k trestní části článku 6 odst. 1 Úmluvy.“

Dále Soud přece jen zjistil několik průtahů v postupu městského soudu (období od podání obžaloby v srpnu 1993 do prvního hlavního líčení v červnu 1994; období od února 1996, kdy soud zničil záznamy telefonických hovorů mezi stěžovatelkou a jejím právním zástupcem, do září 1996, kdy zastavil trestní stíhání z důvodu špatného zdravotního stavu stěžovatelky; období od dubna 1997, kdy vrchní soud zamítl stížnost stěžovatelky proti ustanovení znalce k posouzení jejího zdravotního stavu, do dubna 1998, kdy začalo následující hlavní líčení před městským soudem).

Po celkovém posouzení věci Soud dospěl k závěru, že „vzhledem k období nečinnosti vnitrostátních soudů, které činilo celkem tři roky a osm měsíců, tj. více než třetinu z celkové doby trvání trestního řízení,“ je na místě konstatování, že celková délka řízení porušila požadavek „přiměřené lhůty“ zakotvený v článku 6 odst. 1 Úmluvy.

b) Ke článku 1 Protokolu č. 1

Na druhém místě se Soud zabýval námitkou stěžovatelky týkající se údajného porušení jejího práva na pokojné užívání majetku ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1. Stěžovatelka tvrdila, že průtahy v trestním řízení vedly k prodloužení doby, po níž nemohla v důsledku předběžného opatření se svou nemovitostí nakládat. Krom toho poukazovala na rozpor spočívající v tom, že předběžným opatřením jí bylo znemožněno s dotčenými nemovitostmi nakládat (včetně výběr nájemného, poplatků atd.), ovšem zároveň byla povinna platit příslušnou daň z nemovitosti. Tím na ni bylo údajně uvaleno nepřiměřené břemeno.

Soud předně odmítl argument vlády, že na vnitrostátní úrovni bylo pravomocně rozhodnuto, že stěžovatelka nikdy nebyla právoplatnou vlastnící sporných nemovitostí, protože v daném případě není dána existence „majetku“, tím méně pak existence „zásahu“ do majetkových práv. V tomto ohledu se spokojil s úvahou, že se jednalo o nemovitost a pozemek, které stěžovatelka nabyla v restituci na základě dohody uzavřené v lednu 1992 s bytovým podnikem a zaregistrované státním notářstvím v únoru 1992. V okamžiku vydání předběžného opatření, kterým bylo stěžovatelce zakázáno nakládat s předmětnými nemovitostmi, byla tato pokládána za vlastníka majetku ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1.

Poté, co Soud rozhodl o tom, že v dané věci je dána existence „majetku“, i o tom, že nemožnost stěžovatelky s tímto majetkem v důsledku předběžného opatření nakládat představuje zásah do jejích majetkových práv, konstatoval, že v době od června 1994 do května 1999 byla stěžovatelka zbavena práva nakládat se svým majetkem způsobem, který postrádal oporu ve vnitrostátním právním řádu. Odvolal se přitom na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze z května 1999, jímž bylo zrušeno předběžné opatření zakazující stěžovatelce nakládat s předmětnými nemovitostmi s tím, že pokud městský soud v červnu 1994 nepovolil městské části, aby do trestního řízení vedeného proti stěžovatelce vstoupila jako osoba poškozená, nemohla pak městská část vůči stěžovatelce uplatňovat nárok na náhradu škody a zajištění jejího tvrzeného nároku formou předběžného opatření se tedy od tohoto momentu stalo nedůvodným.

Na základě těchto úvah Soud dospěl k závěru, že v posuzované věci bylo porušeno právo stěžovatelky na pokojné užívání majetku ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1.

S ohledem na závěr vyslovený na poli článku 6 odst. 1 Úmluvy Soud konstatoval, že nepovažuje za nutné zabývat se dále otázkou, zda došlo k porušení práva stěžovatelky na pokojné užívání majetku v důsledku nepřiměřené délky trestního řízení.

c) Ke článku 8 Úmluvy

Konečně zatřetí stěžovatelka poukazovala na nerespektování nálezu Ústavního soudu z listopadu 1995, jež mělo spočívat v tom, že nebyly zničeny některé záznamy telefonních hovorů mezi ní a jejím právním zástupcem.

Vláda s odkazem na zprávu Policejního prezidia z května 2003 argumentovala, že městskému soudu bylo příslušnou policejní službou předáno pouze 10 vyžádaných kazet s pořízenými odposlechy telefonních hovorů stěžovatelky. Pouze na jedné z těchto kazet se nacházely odposlechy jejich hovorů s právním zástupcem. Veškerý obsah této kazety byl za přítomnosti manžela stěžovatelky, jejích dvou právních zástupců a nestranné osoby, kterou pro tento účel jmenovala, v únoru 1996 u městského soudu vymazán. To, že se kromě uvedených desíti kazet další nahrávky u soudu nenašly, bylo způsobeno tím, že si je městský soud od policie nevyžádal. Místo kazet mu tak byly doručeny pouze písemné přepisy příslušných odposlechlů.

Proti citované zprávě Policejního prezidia se stěžovatelka ohradila, přičemž poukázala na předmětný náleze Ústavního soudu z listopadu 1995 odkazující na jinou policejní zprávu, v níž se uvádělo, že městský soud obdržel veškeré materiály týkající se záznamu telefonních hovorů včetně jejich prepisů a příslušných kazet.

Uvedený rozpor mezi oficiálními dokumenty vnitrostátních orgánů bohužel nebylo možné vyjasnit, neboť inkriminované události se staly před více než deseti lety a veškeré policejní záznamy a dokumenty týkající se odposlechlů byly již skartovány. Ve světle této skutečnosti proto vláda požádala Soud, aby jí přiznal dobrodiní pochybnosti. Soud však tento požadavek odmítl. S odkazem na to, že Úmluva chrání „konkrétní a skutečná“, nikoli „teoretická či iluzorní“ práva, konstatoval, že „není přesvědčen o tom, že by vnitrostátní orgány vyvinuly dostatečné úsilí, aby prokázaly, že všechny kazety obsahující záznamy telefonních hovorů stěžovatelky s jejím právním zástupcem byly skutečně zničeny.“

(iii) Další postup ve věci

Stěžovatelka požadovala náhradu hmotné škody v celkové výši 86 310 585 Kč a utrpěné morální újmy ve výši 10 000 000 Kč.

Soud prozatím otázku spravedlivého zadostiučinění, včítajíc v to i otázku náhrady nákladů řízení, odložil s tím, aby mu strany ve lhůtě tří měsíců od data sdělení rozsudku předložily k této otázce písemná stanoviska a zejména jej seznámily s případně uzavřenou dohodou. Dohoda však uzavřena nebyla pro nadměrné finanční požadavky stěžovatelky.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 18. dubna 2006 ve věci č. 32455/02 – Františka Zbořilová a Milan Zbořil proti České republice

Soud jednomyslně konstatoval, že právo stěžovatelů na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno. Na spravedlivém zadostiučinění jim přiznal dohromady celkem 10 500 € (cca 315 000 Kč).

(i) Skutkové okolnosti případu

Řízení o žalobě stěžovatelů o vydání obchodního podílu začalo před Krajským obchodním soudem v Brně v lednu 1993. Ve věci od té doby jednaly soudy dvou stupňů, nebylo však dosud vydáno žádné meritorní rozhodnutí.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud uvedl, že v minulosti již v celé řadě podobných případů konstatoval porušení práva zaručeného v článku 6 odst. 1 Úmluvy a že nevidí důvod, aby tak učinil i v případě stěžovatelů.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelé požadovali na spravedlivém zadostiučinění celkovou částku 26 253,92 €. Soud jim přiznal společně částku 10 000 € jako náhradu způsobené morální újmy a částku 500 € jako náhradu nákladů řízení.

Rozsudek senátu druhé sekce Soudu ze dne 18. dubna 2006 ve věci č. 38194/02 – Zdena Metzová proti České republice

Soud jednomyslně konstatoval, že právo stěžovatelky na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod bylo porušeno, stejně jako právo na účinný právní prostředek nápravy ve smyslu článku 13 Úmluvy. Na spravedlivém zadostiučinění stěžovatelce přiznal celkem 9 000 € (cca 270 000 Kč).

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatelka podala žalobu na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů v červnu 1992. Ve věci od té doby opakovaně jednaly soudy třech stupňů. Naposledy se věc nacházela před Nejvyšším soudem, který rozhodoval o dovolání.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud uvedl, že strany vnitrostátního řízení sice k jeho délce určitým způsobem přispěly, tato okolnost však není dostatečná k tomu, aby mu umožnila učinit v dané věci jiný závěr než ten, že právo stěžovatelky zaručené v článku 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno. Konstatoval zároveň, že stěžovatelka neměla na vnitrostátní úrovni k dispozici, jak to vyžaduje článek 13 Úmluvy, účinný právní prostředek nápravy tohoto porušení.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelka ponechala rozhodnutí o spravedlivém zadostiučinění na úvaze Soudu, který jí přiznal částku 9 000 € (cca 270 000 Kč) jako náhradu způsobené morální újmy.

Rozsudek senátu páté sekce Soudu ze dne 23. května 2006 ve věci č. 43772/02 – Jiřina Heská proti České republice

Soud jednomyslně rozhodl, že Česká republika porušila právo stěžovatelky na řízení v přiměřené lhůtě ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy a na spravedlivém zadostiučinění přiznal stěžovatelce částku 13 500 €.

(i) Skutkové okolnosti případu

V říjnu 1998 podala stěžovatelka k Okresnímu soudu Plzeň-město žalobu o odškodnění za pracovní úrazy, které utrpěla v roce 1987. Rozsudek okresního soudu vydaný v lednu 1991 Krajský soud v Plzni v srpnu téhož roku zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně. Rozsudek okresního soudu z června 1993 krajský soud v říjnu 1994 částečně změnil. Na základě dovolání obou stran řízení Nejvyšší soud v říjnu 1996 dovolání proti části rozhodnutí odvolacího soudu odmítl, ve zbytku rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil krajskému soudu.

Krajský soud znovu rozhodl v prosinci 1997. Na základě dovolání stěžovatelky Nejvyšší soud v říjnu 2000 i tento rozsudek zčásti zrušil a věc vrátil krajskému soudu.

V září 2001 byl na majetek žalované strany prohlášen konkurs. Řízení o žalobě stěžovatelky tak bylo přerušeno. Konkursní řízení stále probíhá.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stížnost se týkala přiměřenosti délky řízení o odškodnění za pracovní úraz.

Řízení, jehož délkou se Soud zabýval, trvalo více než 14 let pro tři stupně soudní soustavy, přičemž každý ze soudů rozhodoval opakovaně.

Soud sice připustil, že konkursní řízení je do jisté míry složité, nicméně tato skutečnost nemůže ospravedlnit vládu za průtahy vzniklé v předmětném řízení. Současně uvedl, že stěžovatele nelze vytýkat prodlevy způsobené tím, že soudy vyšších stupňů postupně rušily rozhodnutí vydávaná soudy nižších stupňů.

S ohledem na okolnosti případu a na celkový průběh řízení Soud dospěl k závěru o porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

(iii) Spravedlivé zadostiučinění

Stěžovatelka požadovala náhradu materiální újmy ve výši téměř 4 mil. Kč a náhradu morální újmy ve výši 18 mil. Kč. Rovněž požadovala částku více než 200 000 Kč z titulu náhrady nákladů řízení. Evropský soud jí přiznal 13 000 € jako odškodnění za morální újmu a 500 € na nákladech řízení před Soudem.

1.1.2. Žádosti o postoupení věci velkému senátu

Ministr spravedlnosti rozhodl, že vláda nebude žádat o postoupení velkému senátu u věcí, v nichž byl v uplynulém pololetí vydán rozsudek senátu sekce (viz pododdíl 1.1.1.). Žádný z rozsudků nevybočuje z ustálené judikatury Soudu.

Stěžovatelé v několika případech požádali o postoupení věci velkému senátu. Byli zatím úspěšní pouze ve věci *D. H. a ostatní*, kde ovšem bylo možno takový vývoj očekávat. (Již senát sekce navrhoval, že se vzdá své pravomoci ve prospěch velkého senátu podle článku 30 Úmluvy, avšak žalovaná vláda s tímto postupem nesouhlasila. Senát sekce potom vydal jak příznivé rozhodnutí o přijatelnosti stížnosti, tak příznivý rozsudek ve věci samé.) Nyní tedy bude velký senát znovu rozhodovat o odůvodněnosti části stížnosti, jež nebyla prohlášena za nepřijatelnou, tj. námitky porušení zákazu diskriminace ve spojení s právem na vzdělání (článek 14 Úmluvy ve spojení se článkem 2 Protokolu č. 1).

Některé další žádosti stěžovatelů o postoupení věci čekají stále na rozhodnutí kolegia pěti soudců velkého senátu podle článku 43 Úmluvy, ale je málo pravděpodobné, že uspějí.

1.2. SMÍRNÁ UROVNÁNÍ PŘÍPADŮ

V uplynulém období bylo jednáno o smírném urovnání řady stížností. Účelnost a finanční hodnota smíru byly posouzeny v rámci konzultací s náměstký ministrů spravedlnosti, financí a zahraničních věcí. Vzhledem k tomu, že částky dohodnuté v rámci smírů nedosahují hodnoty 1 mil. Kč, nepředkládají se jednotlivé případy k posouzení vládě.⁷

Ne ve všech těchto případech došlo ke smírnému urovnání (o schválených smírech je referováno v pododdílu 1.4.1.), nicméně zmíněné konzultace proběhly většinou s pozitivním výsledkem u těchto stížností, jež se až na výjimky týkaly problematiky délky soudního řízení:

- stížnost č. 33737/04 – *Jiří Chládek* se týká délky dědického řízení zahájeného v roce 1991;
- stížnost č. 10254/03 – *Jiří Drahorád a Dana Drahorádová* se týká délky řízení o neplatnost kupní smlouvy a o vydání věci, jež proběhlo v letech 1992 až 2002, práva na přístup k soudu a spravedlivosti řízení;
- č. 19152/04 – *Martin Fiala a Tomáš Fiala* se týká délky opatrovnického řízení, tvrzených zásahů do rodinného života, jakož i nedostatečného výkonu rozhodnutí o výživném;
- stížnost č. 9426/03 – *Dagmar Hanáková a ostatní* se týká řízení o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví, jež proběhlo v letech 1990 až 2004;

⁷ Závazné postupy..., schválené usnesením vlády ze dne 19. července 2000 č. 735.

- stížnost č. 4216/05 – *Gabriel Holík* se týká délky řízení o náhradu škody na zdraví, které bylo zahájeno v roce 1998;
- stížnost č. 7172/03 – *Emil Hudec* se týká délky čtyř soudních řízení;
- stížnost č. 26128/03 – *K. S. a M. S.* se týká délky řízení o zaplacení finanční částky zahájeného v roce 1994;
- stížnost č. 41679/04 – *Pavel Marek* se týká délky restitučního řízení zahájeného v roce 1996, jakož i tvrzeného zásahu do soukromého a rodinného života;
- stížnost č. 9832/03 – *František Miko* se týká délky trestního řízení, jež proběhlo v letech 1995 až 2005;
- stížnost č. 22186/03 – *Eva Pešková* se týká jak délky restitučního řízení, jež proběhlo v letech 1992 až 2003, ale i postavení povinné osoby v restituci z hlediska práva pokojného užívání majetku;
- stížnost č. 37513/02 – *Oldřich Choděra* (č. 1) se týká délky řízení na ochranu osobnosti proběhlého v letech 1991 až 2004;
- stížnost č. 50073/99 – *Marta Chadimová* je komentována v pododdílu 1.1.1., předmětem úvah o smíru bylo dořešení stěžovatelských majetkových nároků;
- stížnost č. 72034/01 – *Družstevní záložna PRIA a další* a stížnost č. 74152/01 – *Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo, a další* se týkají tvrzeného porušení práva na přístup k soudu, práva na pokojné užívání vlastnictví a práva na vnitrostátní prostředek nápravy a je o nich referováno v oddílu 2.1.;
- stížnost č. 17226/03 – *Tatiana Janatová* se týká délky řízení o neplatnost výpovědi z pracovního poměru, které proběhlo v letech 1998 až 2004;
- stížnost č. 12355/03 – *Štefan Kujaník* se týká délky řízení o rozvodu a řízení o omezení způsobilosti k právním úkonům;
- stížnost č. 26326/03 – *Luboš Patera* se týká délky opatrovnického řízení zahájeného v roce 1989 a zásahu do rodinného života;
- stížnost č. 15311/03 – *Miroslav Pavlík* se vztahuje k délce řízení o přivolení k výpovědi z nájmu bytu, jež proběhlo v letech 1993 až 2003;
- stížnost č. 23002/03 – *Ladislav Zajíc a ostatní* se týká délky řízení o vypořádání podílu v družstvu, které probíhá od roku 1994;
- stížnost č. 35465/03 – *Ivo Zobač* se týká délky trestního řízení probíhajícího v letech 1992 až 2004;
- stížnost č. 13475/03 – *František Tůma a Radmila Tůmová* se týká práva na přístup k soudu.

1.3. STÍŽNOSTI PROHLÁŠENÉ ZA NEPŘIJATELNÉ

V daném období tímto způsobem ukončil Soud řízení o čtyřech komunikovaných stížnostech, přičemž sedmičlenný senát prohlásil za nepřijatelnou i jednu stížnost proti České republice, která předtím nebyla vládě oznámena.

1.3.1. Komunikované stížnosti prohlášené za nepřijatelné

Tyto čtyři stížnosti se týkaly především různých aspektů práva na soud (*Janata, Kapr a Mokroš a Mokrošová*), spravedlivosti soudního řízení (*Janata*) a délky soudního řízení (*Mokroš a Mokrošová, Hambálek*), jakož i práva na rodinný život (*Kapr*).⁸

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 21. března 2006 o přijatelnosti stížnosti č. 64660/01 – Pavel Janata proti České republice

Soud prohlásil jednomyslně za nepřijatelnou stížnost týkající se spravedlivosti soudního řízení, jejímž základem byla kritika chybného postupu českých soudů, kvůli němuž rozsudek, ze kterého následně soudní řízení vedené stěžovatelem vycházelo, nenabyl právní moci.

(i) Skutkové okolnosti případu

Předtím, než se v roce 1993 stal stěžovatel vlastníkem nájemního bytu, vydal Obvodní soud pro Prahu 1 v roce 1990 rozsudek, jímž bylo rozhodnuto o ukončení nájmu předmětného bytu ze strany pana X a paní Z a o povinnosti vlastníka bytu poskytnout jim byt náhradní.

Stěžovatel se v únoru 1994 obrátil na obvodní soud se žalobou, aby dosáhl toho, že vyklizení jeho bytu nebude podmíněno poskytnutím bytu náhradního. Obvodní soud v červnu 1995 žalobu zamítl s tím, že ani nové skutečnosti neodůvodňují změnu původního rozsudku. Městský soud v Praze však byl jiného názoru, rozsudek v srpnu 1996 zrušil a věc vrátil k novému řízení za účelem doplnění dokazování. Obvodní soud v červnu 1997 znovu dospěl k zamítavému rozhodnutí.

Městský soud v lednu 1998 rozsudek sice potvrdil, avšak ze zcela jiných důvodů: podle jeho zjištění původní rozsudek z roku 1990 nenabyl nikdy právní moci, protože stěžovatelova manželka paní Y nebyla účastnicí řízení, ačkoli jí byl rozsudek v březnu 1992 (omylem) doručen. Původní rozsudek navíc nebyl platně opraven v tom smyslu, aby se paní Y účastnicí řízení stala.

Nejvyšší soud v lednu 2000 zamítl stěžovatelovo dovolání, následná ústavní stížnost byla odmítnuta v srpnu 2000.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na nespravedlivost řízení a na nemožnost dosáhnout přezkumu své věci soudem.

Soud konstatoval, že se stěžovatel domáhá přezkumu výsledku řízení před domácími soudy. V tomto ohledu však není úkolem Soudu napravovat veškeré skutkové nebo právní omyly, jichž se domácí soudy mohly dopustit; dokazování se navíc primárně řídí vnitrostátními právními předpisy. V souladu se stanoviskem vlády Soud poznamenal, že stěžovatel byl po celou dobu řízení právně zastoupen a mohl v řízení řádně uplatňovat své argumenty.

Jedním ze základních aspektů právního státu je podle Soudu i princip právní jistoty, z něhož vyplývá zásada věci rozsouzené, tedy právní moci (konečnosti) soudních rozsudků. Konečné rozsudky lze přezkoumávat jen za specifických okolností podstatné a nevyhnutelné povahy. Soud se nedomnívá, že by právní závěry českých soudů o tom, že původní rozsudek nenabyl právní moci, byly v rozporu s občanským soudním řádem a logikou, když se původní rozsudek netýkal stejných účastníků.

⁸ Je však ještě třeba upozornit na to, že vzhledem k společnému rozhodování o přijatelnosti a odůvodněnosti stížností (článek 29 odst. 3 Úmluvy), které se v praxi stává pravidlem, obsahují rozsudky Soudu fakticky i řadu rozhodnutí o přijatelnosti. Vedle rozhodnutí o přijatelnosti obsažených v rozsudcích Soud vydal před komunikací stížnosti vládě v řadě případů částečná rozhodnutí o přijatelnosti těchto stížností. Jedná se v podstatě o senátní rozhodnutí, jimiž se prohlašují určité stížnostní námitky za nepřijatelné bez komunikace stížnosti vládě.

Navíc Soud přesvědčil argument vlády, že stěžovatel mohl kdykoli podat novou žalobu, aby dosáhl rozhodnutí o zrušení nájmu bytu a jeho vyklizení bez určité formy náhrady.

Stížnost na porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy byla zjevně neopodstatněná.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 28. března 2006 o přijatelnosti stížnosti č. 7152/03 – Miroslav Kapr proti České republice

Soud jednomyslně rozhodl, že Česká republika neporušila právo stěžovatele na spravedlivý proces nebo na rodinný život ani další práva zaručená Úmluvou a jejími protokoly, jichž se stěžovatel dovolával.

(i) Skutkové okolnosti případu

Rozsudkem Okresního soudu v Sokolově z března 1996 byla schválena dohoda rodičů, dle které byla stěžovatelova dcera Miroslava (narozená v roce 1989) svěřena do výchovy matky. Styk stěžovatele s nezletilou byl upraven rozsudek okresního soudu z května 1998, kterým bylo stanoveno, že stěžovatel má právo se s nezletilou stýkat každý druhý víkend a během školních prázdnin.

Stěžovatel následně, počínaje listopadem 2000, podal desítky návrhů na výkon rozhodnutí s tím, že styk se nerealizuje, jelikož matka mu ve styku brání a dcera s ním odmítá trávit dobu určenou ke styku v jeho domácnosti, kterou sdílí se současnou manželkou.

Stěžovatel podal v říjnu 1998 návrh na střídavou výchovu a v březnu 2001 návrh na změnu výchovného prostředí. Oba návrhy byly zamítnuty.

V červenci 2001 zahájil okresní soud bez návrhu řízení o nové úpravě styku stěžovatele s nezletilou, a to v souvislosti s probíhajícím řízením o změně výchovného prostředí a zjištěním, že dcera se s otcem pravidelně stýká, ale nenavštěvuje jeho domácnost. V červnu 2004 bylo řízení o nové úpravě styku zastaveno, jelikož žádný z rodičů nenavrhl novou úpravu styku.

V listopadu 2005 vydal okresní soud v novém řízení o úpravě styku zahájeném bez návrhu rozsudek, ve kterém je upraven styk stěžovatele s nezletilou; rodiče nezletilé se vzdali práva na odvolání poté, co se v průběhu řízení dohodli na změně a rozsahu styku a akceptovali přání nezletilé. Dle rozsudku má stěžovatel právo na styk s nezletilou každou lichou sobotu v měsíci.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Ve stížnosti k Soudu stěžovatel odvolává se na článek 6 odst. 1 a článek 8 Úmluvy, jakož i článek 5 Protokolu č. 7 k Úmluvě, tvrdil, že národní orgány jsou ve věci nečinné, jeho návrhy na výkon rozsudku z května 1998 nejsou realizovány, a není tak respektován jeho rodinný život. Současně namítal, že řízení o jeho návrhu na změnu výchovy zahájené v březnu 2001 nebylo spravedlivé a nestranné, neboť soudy upřednostnily matku dítěte, a že otcové jsou v opatrovnických věcech systematicky diskriminováni. Konečně dle jeho názoru došlo k porušení práva na účinné vnitrostátní prostředky nápravy (článek 13 Úmluvy) a zákazu zneužití práv (článek 17 Úmluvy).

a) Ke článku 6 odst. 1 Úmluvy

Soud ponechal stranou řešení otázky vyčerpání všech vnitrostátních prostředků nápravy, kterou vláda vznesla, neboť část stížnosti týkající se práva na účinnou soudní ochranu je podle jeho názoru v každém případě nepřijatelná z jiných důvodů.

K námitce stěžovatele, že nečinnost národních orgánů ve vztahu k jeho návrhům na výkon rozsudku z května 1998, jenž upravoval styk s nezletilou, je údajně zásahem do práva na účinnou soudní ochranu jeho občanských práv ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy, Soud uvedl, že postupem soudů v řízení o výkon rozhodnutí se bude zabývat výlučně na poli článku 8 Úmluvy.

K námitce stěžovatele, že řízení o změnu výchovy nebylo v souladu se článkem 6 odst. 1 Úmluvy, Soud s odkazem na svoji judikaturu uvedl, že Úmluva nezaručuje žádnému z rodičů přednostní právo na výchovu dítěte. Národní orgány jsou lépe povolány k tomu, aby zhodnotily všechny okolnosti případu. V tomto případě soudy zjistily, že problém spočíval ve špatné komunikaci mezi stěžovatelem a jeho dcerou, nikoli v jednání matky; ta styku nebránila. Při posouzení návrhu stěžovatele na svěřeni dcery do jeho péče vzaly soudy v úvahu přání a názory nezletilé, které v té době bylo již 14 let. Stěžovateli nebylo bráněno v předkládání argumentů a důkazů. Žádná skutečnost ve spise nenásvědčuje tomu, že by nebylo respektováno právo na spravedlivý proces a že by bývalá manželka stěžovatele byla na jeho úkor upřednostňována. Tato část stížnosti byla tudíž prohlášena za zjevně neopodstatněnou.

b) Ke článku 8 Úmluvy

Soud na podkladě své konstantní judikatury konstatoval, že v případě stěžovatele byla prokázána existence rodinného vztahu a že stát by za této situace měl přijmout vhodná opatření k navázání styku mezi rodičem a dítětem. Tato povinnost ovšem není absolutní. Státní orgány musí brát ohled na zájmy, práva a svobody dotčených osob a zejména na nejvyšší zájem dítěte a jeho práva, která mu přiznává článek 8 Úmluvy. Rozhodující je zjistit, zda státní orgány přijaly za účelem usnadnění styku veškerá opatření, která od nich bylo možné v tomto případě rozumně očekávat.

V případě stěžovatele Soud zejména upozornil na fakt, že od listopadu 2000 stěžovatel měl i nadále možnost se s dcerou stýkat, nicméně trávil s ní pouze hodinu či dvě, jelikož nezletilá s ním odmítla odjet do jeho domácnosti, na čemž on naopak trval.

Řízení o nové úpravě styku zahájené bez návrhu v červenci 2001 bylo zastaveno, jelikož ani jeden z rodičů nepředložil návrh na úpravu styku. Následné řízení o nové úpravě styku zahájené bez návrhu v srpnu 2005 skončilo schválením dohody účastníků řízení v listopadu 2005. Dle této dohody má stěžovatel právo na styk s dcerou každou lichou sobotu v měsíci. Stěžovatel Soud neinformoval, že by měl potíže s realizací takto určeného práva na styk s dcerou.

Soudu se zdá, že neúspěchy při setkání stěžovatele a jeho dcery vyplývaly z toho, že dcera odmítala trávit čas v domácnosti otce, a to z důvodu napětí mezi ní a jeho současnou manželkou. Národní soud při zamítání návrhů stěžovatele na výkon rozhodnutí poznamenal, že je třeba vzít v úvahu přání nezletilé, zejména s ohledem na její věk, a že matce nelze vyčítat, že by otci bránila ve styku s nezletilou. Dcera navíc vyjádřila ochotu se s otcem stýkat a spolu s ním navštívit psychoterapeuta, což otec odmítl.

Soud se dále ztotožnil s námitkou vlády, že stěžovatel neprokázal empatický přístup k potřebám a přáním nezletilé.

Ve světle výše uvedených skutečností dospěl Soud k závěru, že národní orgány vynaložily dostatečné úsilí za účelem respektování práva stěžovatele na styk s jeho dítětem. Právo stěžovatele na rodinný život tudíž nebylo porušeno. Tato část stížnosti byla tedy rovněž odmítnuta pro zjevnou neopodstatněnost.

c) Ke článku 5 Protokolu č. 7 Úmluvy

Vláda namítala, že stěžovatel svoji námitku na poli článku 5 Protokolu č. 7 k Úmluvě nijak nekonkretizoval ani nezdůvodnil.

Soud v této souvislosti poznamenal, že stěžovatel argumentuje tvrzeními, se kterými se Soud již vypořádal na poli jiných článků Úmluvy. Konstatoval, že ze spisu nijak nevyplývá, že by postup soudů zakládal porušení práva na rovnost mezi manželi. Tuto část stížnosti proto Soud odmítl jako nepřijatelnou pro zjevnou neopodstatněnost.

d) K ostatním namítaným porušením Úmluvy

Námítky stěžovatele na poli článku 13 a 17 Úmluvy byly rovněž odmítnuty.

Rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 2. května 2006 o přijatelnosti stížnosti č. 18596/02 – Ladislav Mokroš a Anna Mokrošová proti České republice

Soud po stanovisku vlády prohlásil jednomyslně za nepřijatelnou stížnost na nepřiměřenou délku trestního řízení (z hlediska oběti) a porušení práva na soudní ochranu (z hlediska absence výkonu civilního soudního rozhodnutí) (oboje článek 6 odst. 1 Úmluvy).

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatelka se v dubnu 1993 obrátila se žalobou na zaplacení neuhrazených faktur ze strany L. M. na nepříslušný Okresní soud v Hodoníně. Po postoupení věci vydal Okresní soud v Břeclavi platební rozkaz, jenž nabyl právní moci v lednu 1994. K návrhu stěžovatelky z října 1994 nařídil Okresní soud v Hodoníně v únoru 1995 výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti, následně ustanovil znalce k určení ceny nemovitosti a v dubnu 1996 tuto cenu stanovil. V září 1996 nařídil soud dražbu, která se konala v listopadu 1996, avšak bez úspěchu, neboť nikdo neučinil ani nejnižší nabídku; okresní soud tedy rozhodl o zastavení řízení. Následovala řada dalších žádostí stěžovatelky o výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí, kterými se soud řádně zabýval, které však vždy ze stejného důvodu neuspěly. Stěžovatelka v roce 2004 postoupila svoji pohledávku třetí osobě.

Stěžovatelka také v únoru 1993 podala trestní oznámení pro nezaplacení faktur na J. Ž. a L. M. Tito byli v lednu 1995 obviněni z podvodu. Při hlavním líčení před okresním soudem v červnu 1997 uplatnila stěžovatelka své nároky z titulu náhrady škody. Řízení před soudem bylo výrazně komplikováno nepřítomnostmi obžalovaného L. M., který opakovaně pobýval v zahraničí a vůči němuž soud několikrát vydal zatýkácí rozkaz, jakož i nepřítomností svědků nebo nemocí J. Ž. nebo právního zástupce L. M. Věc dvakrát projednal Okresní soud v Hodoníně a dvakrát Krajský soud v Brně; řízení definitivně skončilo v dubnu 2003.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud předně v souladu s námitkou vlády konstatoval, že stěžovatel na rozdíl od jeho manželky nebyl účastníkem řízení; stížnost z jeho strany byla tudíž neslučitelná s Úmluvou *ratione personae*.

Pokud jde o délku trestního řízení vedeného proti J. Ž. a L. M. z pohledu stěžovatelky, uznal Soud, že toto řízení začalo až v červnu 1997, kdy stěžovatelka uplatnila své nároky na náhradu škody; trvalo tedy necelých šest let pro dva stupně soudní soustavy, na nichž bylo rozhodováno opakovaně. Věc sice nebyla složitá a ani stěžovatelka k délce řízení nepřispěla, české soudy však musely čelit objektivním okolnostem (nemoc právního zástupce L. M.) nebo chování obžalovaného L. M., přičemž na skutečnosti jeho se týkající soudy adekvátně reagovaly a zabezpečily tak spravedlivou rovnováhu mezi požadavkem rychlosti řízení a potřebou dobrého výkonu spravedlnosti. Tato část stížnosti byla tedy zjevně neopodstatněná.

Stěžovatelka dále poukazovala na to, že jí přiznaná částka stále nebyla zaplacená. Soud tuto část stížnosti vládě oznámil pod zorným úhlem práva na soudní ochranu, jež je součástí práva na soud. Námitkou, že se stěžovatelka v tomto ohledu řádně neobrátila na Ústavní soud, se Soud nezabýval, dospěl však k závěru, že tato část stížnosti je nepřijatelná z jiného důvodu. Soud připomněl, že ani právo na výkon konečných soudních rozhodnutí v sobě nezahrnuje právo na výkon každého rozhodnutí bez ohledu na okolnosti; stát je však povinen jednak mít odpovídající právní nástroje k dosažení výkonu rozhodnutí, jednak těchto nástrojů aktivně využít. Stěžovatelčiným dlužníkem také byla soukromá osoba, nikoli státní instituce. Okresní soud vždy adekvátně reagoval na stěžovatelčin návrh na výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti a nemůže být činěn odpovědným za to, že opakované dražby nebyly úspěšné, když nikdo neučinil ani nejnižší nabídku. Nezdá se, že by stěžovatelka usilovala o jinou formu výkonu rozhodnutí, neobrátila se ani na soukromého exekutora, ačkoli jí své služby nabízel, přičemž o těchto možnostech rozhoduje soud výlučně k návrhu oprávněného. Soud se domnívá, že vnitrostátní soudy poskytly stěžovatelce dostatečnou součinnost; dlužník byl

navíc odsouzen v trestním procesu. Tuto část stížnosti tudíž Soud označil za zjevně neopodstatněnou.

Konečně, stěžovatelka také poukazovala na nespravedlivost trestního řízení; v tomto ohledu se však neobrátila na Ústavní soud, a proto Soud tuto část stížnosti odmítl pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy.

Rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 9. května 2006 o přijatelnosti stížnosti č. 38132/03 – Zdeněk Hambálek proti České republice

Soud prohlásil jednomyslně za nepřijatelnou stížnost, ve které stěžovatel namítal porušení svého práva na projednání věci v přiměřené lhůtě.

(i) Skutkové okolnosti případu

V prosinci 1996 podal stěžovatel v zastoupení své tehdy nezletilé dcery u Okresního soudu v Ostravě žalobu proti Státní nemocnici v Opavě a Fakultní nemocnici s poliklinikou Ostrava, v níž požadoval po obou žalovaných náhradu škody ve výši 90 000 Kč. Ke škodě mělo dojít chybným postupem žalovaných při léčbě zranění horní končetiny dcery stěžovatele. Řízení skončilo v květnu 2003, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o zastavení řízení (stěžovatel vzal žalobu zpět kvůli, jak tvrdil v řízení před Soudem, neúměrně dlouho trvajícím řízení). Stěžovatel v řízení vystupoval nejprve jako zákonný zástupce své dcery, poté jako obecný zmocněnec.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Soud v odůvodnění svého rozhodnutí plně akceptoval argumenty vlády.

Ve vztahu ke stěžovateli byla stížnost zamítnuta pro neslučitelnost *ratione personae* s ustanoveními Úmluvy, neboť stěžovatele nelze pokládat za oběť namítaného porušení práva zaručeného Úmluvou ve smyslu článku 34 Úmluvy.

V reakci na stanovisko, ve kterém vláda vznesla tuto námitku nepřijatelnosti, se k řízení formálně připojila přímo i dcera stěžovatele, ve vztahu k ní byla nicméně stížnost také odmítnuta, tentokrát pro nedodržení lhůty šesti měsíců k podání stížnosti stanovené v článku 35 odst. 1 Úmluvy.

Pro případ úspěchu ve věci požadoval stěžovatel na spravedlivém zadostiučinění částku 50 000 €.

1.3.2. Nekomunikované stížnosti prohlášené za nepřijatelné

Do tohoto pododdílu spadá tentokrát pouze jedna stížnost, která se navíc dotýkala České republiky jen okrajově:

Rozhodnutí senátu čtvrté sekce Soudu ze dne 14. března 2006 o přijatelnosti stížnosti č. 23276/04 – Saddam Hussein proti Albánii, Bulharsku, Chorvatsku, České republice, Dánsku, Estonsku, Maďarsku, Islandu, Irsku, Itálii, Lotyšsku, Litvě, Nizozemí, Polsku, Portugalsku, Rumunsku, Slovensku, Slovinsku, Turecku, Ukrajině a Spojenému království

Soud, aniž by stížnost bývalého iráckého prezidenta komunikoval žalovaným vládám, ji prohlásil jednomyslně za nepřijatelnou, a to pro zjevnou neopodstatněnost.

(i) Skutkové okolnosti případu

Stěžovatel byl v prosinci 2003 zajat americkými vojáky a v červnu 2004 byl předán iráckým úřadům za účelem procesu.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Stěžovatel poukazoval na to, že jeho zatčení, vazba, předání a probíhající proces s ním porušují články 2, 3, 5 a 6 spolu se články 1 Protokolů č. 6 a 13 (právo na život, zákaz mučení, nelidského a ponižujícího zacházení, právo na svobodu, právo na spravedlivý proces, zákaz trestu smrti). Tvrdil, že spadal pod jurisdikci všech žalovaných států, které vykonávaly *de facto* státní moc v Iráku i po jejím formálním předání irácké vládě.

Soud byl nicméně toho názoru, že stěžovatel nijak nedoložil své argumenty o tom, že spadal pod jurisdikci žalovaných států, především neprokázal, že by tyto státy měli jurisdikci nad územím, kde mělo dojít k tvrzeným porušením Úmluvy, že by některý z těchto států byl nějak zapojen do stěžovatelova zatčení a vazby, přičemž z Úmluvy ani z mezinárodního práva nevyplývá, že by spadal pod jurisdikci těchto států jenom z toho důvodu, že byly součástí koalice se Spojenými státy americkými, jež příslušné operace prováděly, nesly odpovědnost za bezpečnost v zóně, v níž k těmto operacím došlo, a vedly celou koalici.

Stěžovatel tedy neprokázal, že by ve smyslu článku 1 Úmluvy spadal pod jurisdikci žalovaných států.

1.4. STÍŽNOSTI VYŠKRTNUTÉ ZE SEZNAMU

V uplynulém období Soud rozhodl u 24 komunikovaných stížností o jejich vyškrtnutí ze seznamu případů, a to ve 21 kauzách na základě smírného urovnání, k němuž strany dospěly.

1.4.1. Schválená smírná urovnání stížností

Smírně urovnané stížnosti se týkaly až na výjimky (*Komendová*, částečně *Fiala a Fiala*) nepřiměřenosti délky soudního řízení (článek 6 odst. 1 Úmluvy), popř. práva na účinný prostředek nápravy nepřiměřené délky řízení (článek 13 Úmluvy).

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 10266/03 – *Jaroslav Chroust proti České republice*

Stěžovatel vedl od roku 1996 řízení o zaplacení peněžité částky, jež probíhalo před soudy dvou stupňů a Ústavním soudem. Předmětem stížnosti bylo především tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 5 900 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 14271/03 – *Tomáš Jakoubek proti České republice*

Stěžovatel vedl od roku 1989 řízení o náhradu škody proti Ministerstvu vnitra. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 11 000 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 17670/03 – *Karel Mauer proti České republice (č. 1)*

Stěžovatel vedl od roku 1997 řízení o přezkum lustračního osvědčení. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 8 000 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 19883/05 – Josef Musil proti České republice (č. 2)

Stěžovatel vedl od roku 1995 restituční řízení. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 7 500 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 9624/03 – Přemysl Sedláček proti České republice

Stěžovatel vedl v letech 1988 až 2003 řízení o vydání bezdůvodného obohacení. Předmětem stížnosti bylo především tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 8 000 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 4385/04 – Miloš Jeřábek a Bohumil Míča proti České republice

Stěžovatelé vedli od poloviny 80. let řízení o náhradu škody způsobené nemocí z povolání. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda každému ze stěžovatelů zaplatí částku 11 000 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. února 2006 ve věci č. 22598/03 – Instaplást, spol. s r. o. proti České republice

Stěžovatelka v roce 1994 zahájila řízení o zaplacení peněžité částky. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovatelce zaplatí celkovou částku 2 100 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 28. února 2006 ve věci č. 21432/03 – Karel Mauer proti České republice (č. 2)

Stěžovatel vedl od roku 1998 řízení o náhradu škody na zdraví. Předmětem stížnosti bylo zejména tvrzené porušení článku 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 5 500 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 7. března 2006 ve věci č. 33737/04 – Jiří Chládek proti České republice

Stěžovatel vedl od roku 1991 dědické řízení. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 10 000 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 7. března 2006 ve věci č. 12745/03 – Hynek Maňák proti České republice

Stěžovatel vedl od roku 1992 řízení o zaplacení peněžité částky. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 3 340 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 7. března 2006 ve věci č. 337/03 – Renata Koutecká proti České republice

Stěžovatelka vedla v letech 1994 až 2005 řízení o vyklizení bytu. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovatelce zaplatí celkovou částku 3 500 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 7. března 2006 ve věci č. 13754/03 – Václav Špaček proti České republice (č. 2)

Stěžovatel vedl v letech 1995 až 2003 řízení o zaplacení peněžité částky, včetně řízení exekučního. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 2 500 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 7. března 2006 ve věci č. 26643/02 – Josef Kuja proti České republice

Proti stěžovateli bylo v letech 1993 až 2004 vedeno trestní řízení. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 6 500 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. března 2006 ve věci č. 35039/02 – Jiřina Podzimková a Tomáš Podzimek proti České republice

Stěžovatelé vedli od roku 1990 řízení o náhradu škody. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda každému ze stěžovatelů zaplatí částku 11 500 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 14. března 2006 ve věci č. 12171/03 – Miloš Knorr proti České republice

Stěžovatel vedl v letech 1995 až 2004 restituční řízení. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 7 000 €.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 21. března 2006 ve věci č. 42271/02 – Hana Komendová proti České republice

Stěžovatelka usilovala o kompenzaci za právo náhradního užívání pozemků, jehož výkon musela strpět, a tvrdila, že tím došlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1 samostatně i ve spojení se článkem 14 Úmluvy (právo pokojného užívání majetku, zákaz diskriminace).

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovatelce zaplatí celkovou částku 220 000 Kč.

Rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 15. května 2006 ve věci č. 9426/03 – Dagmar Hanáková a ostatní proti České republice

Stěžovatelé vedli v letech 1990 až 2004 řízení o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 a článku 13 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovatelům zaplatí celkovou částku 13 500 €.

Rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 22. května 2006 ve věci č. 4216/05 – Gabriel Holík proti České republice

Stěžovatel vedl od roku 1998 řízení o náhradu škody na zdraví. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 5 000 €.

Rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 29. května 2006 ve věci č. 19152/04 – Martin Fiala a Tomáš Fiala proti České republice

O poměrech nezletilých stěžovatelů probíhalo v letech 2000 až 2005 opatrovnické řízení. V průběhu tohoto období stěžovatelé usilovali o to, aby od svého otce vymohli dlužné výživné. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 a článku 8 Úmluvy (právo na soud, právo na přiměřenou délku řízení, právo na rodinný život).

Smírné urovnání předpokládá, že vláda každému ze stěžovatelů zaplatí částku 5 000 €.

Rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 6. června 2006 ve věci č. 37513/02 – *Ol-dřich Choděra proti České republice* (č. 1)

Stěžovatel vedl v letech 1991 až 2004 řízení o ochranu osobnosti. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 7 500 €.

Rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 6. června 2006 ve věci č. 32099/02 – *Jiří Tichý proti České republice*

Proti stěžovateli bylo v letech 1993 až 2004 vedeno trestní řízení. Předmětem stížnosti bylo tvrzené porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Smírné urovnání předpokládá, že vláda stěžovateli zaplatí celkovou částku 9 000 €.

1.4.2. Stažené stížnosti

Tři stížnosti byly vyškrtuty ze seznamu, neboť Soud dospěl k závěru, že stěžovatelé na nich netrvali [článek 37 odst. 1 písm. a) Úmluvy]:

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 5. ledna 2006 ve věci č. 43777/02 – *Žofie Rezková proti České republice*

Stížnost se týkala délky řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, jež probíhalo od roku 1988. Stěžovatelka po podání stížnosti zemřela a její dědicové neprojeví zájem o pokračování v řízení před Soudem.

Rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 2. května 2006 ve věci č. 38130/02 – *Luboš Rác a Jana Rácová proti České republice*

Stížnost se týkala délky řízení o zaplacení pohledávky, jež proběhlo v letech 1995 až 2002. Stěžovatelé na opakované výzvy Soudu nereagovali, z čehož Soud dovodil, že na své stížnosti již netrvali.

Rozhodnutí senátu páté sekce Soudu ze dne 2. května 2006 ve věci č. 42729/02 – *EKOSA, spol s r. o. proti České republice*

Stěžovatelka vedla od roku 2000 řízení o vydání movité věci. V roce 2003 došlo k výmazu stěžovatelky z obchodního rejstříku. Ta na opakované výzvy Soudu nereagovala a podle Soudu ani není žádný zvláštní důvod pro pokračování v řízení o stížnosti.

II. Přehled případů, u nichž nastal v období od 1. ledna do 30. června 2006 vývoj a řízení o nich nadále probíhá

Takový vývoj se mohl projevit rozhodnutím Soudu prohlásit stížnost alespoň v nějakém rozsahu za přijatelnou (oddíl 2.1.), rozhodnutím Soudu oznámit stížnost vládě a požádat ji o vyjádření k přijatelnosti a odůvodněnosti (oddíl 2.2.) nebo jiným způsobem (oddíl 2.3.).

2.1. STÍŽNOSTI PROHLÁŠENÉ ZA PŘIJATELNÉ

Soud v uplynulém období prohlásil zvláštním rozhodnutím⁹ čtyři komunikované stížnosti za přijatelné zcela nebo jen zčásti. Dvě z těchto stížností se týkaly práva rodiče nezletilého dítěte, s nímž dítě nežije, na opatrovnické řízení v přiměřené lhůtě a na pokojný rodinný život (*Patera, Mezl*). Zbývající dvě stížnosti se vztahovaly k uvalení nucené správy na družstevní záložny ve světle práva na přístup k soudu, na pokojné užívání majetku a na vnitrostátní prostředek nápravy (*Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo a Družstevní záložna PRIA*).

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 10. ledna 2006 o přijatelnosti stížnosti č. 25326/03 – *Luboš Patera proti České republice*

Soud jednomyslně prohlásil za přijatelnou část stížnosti týkající se jednak tvrzené nepřiměřené délky řízení o výkonu rodičovské zodpovědnosti (článek 6 odst. 1 Úmluvy), jednak tvrzeného porušení stěžovatelova práva na respektování jeho rodinného života, a to v období po 25. červenci 2002 (článek 8 Úmluvy). Zbývající části stížnosti prohlásil Soud za nepřijatelné.

(i) Skutkové okolnosti případu

Manželům Paterovým se v únoru 1989 narodil syn Lukáš. Jejich soužití skončilo v červnu 1989. V současné době vedou na vnitrostátní úrovni dvě soudní řízení týkající se úpravy jejich rodinných poměrů: řízení o rozvod manželství, zahájené v roce 1991 matkou nezletilého, a řízení o úpravě poměrů nezletilého.¹⁰ Od prosince 1998 je v souladu s novelizovaným zákonem o rodině rozvodové řízení přerušeno a řízení o úpravě poměrů nezletilého pro dobu po rozvodu vyloučeno k samostatnému projednání.

Řízení ve věci úpravy poměrů nezletilého dítěte bylo u Okresního soudu v Kladně zahájeno na návrh stěžovatele již v červnu roku 1989; otec se domáhal svěřeni dítěte do své péče. K jeho četným námitkám podjatosti soudců Okresního soudu v Kladně byla věc v listopadu 1992 přikázána Okresnímu soudu Praha-západ; z důvodu místní příslušnosti bylo řízení v dubnu 1999 přeneseno k Okresnímu soudu v Ústí nad Labem, před nímž se v listopadu 2001 konalo zatím poslední jednání ve věci, během kterého stěžovatel vznesl námitku podjatosti soudkyně. Věc byla v únoru 2002 přidělena soudkyni H. V.

Tato soudkyně za dva a půl roku učinila ve věci v podstatě jen pět úkonů: v březnu 2002 uložila matce za neuskutečnění kontaktu stěžovatele s dítětem pokutu ve výši 500 Kč, na přelomu ledna a února roku 2003 ustanovila nezletilému nového opatrovníka pro nalézací i exekuční řízení, v září 2003 uložila matce další pokutu za maření styku syna s otcem ve výši 30.800 Kč, v červenci 2004 vydala usnesení o zákazu styku stěžovatele se synem (jež bylo později odvolacím soudem zrušeno) a nařídila jedno ústní jednání, které ovšem bylo k žádosti stěžovatele odročeno. V srpnu 2004 stěžovatel podal trestní oznámení na předsedkyni Okresního soudu v Ústí nad Labem, čtyři další soudce a jiné úřední osoby. Následně soudkyně H. V. vyslovila svou podjatost.

Věc byla přidělena soudkyni D. G.-H; ta však s ohledem na putování spisu po různých vnitrostátních orgánech (kárný senát, odvolací soud) mohla začít s jeho studiem až v březnu 2005. V červenci 2005 ustanovila znalce, který však s ohledem na svůj zdravotní stav požádal o zproštění povinnosti posudek vypracovat; v září 2005 tedy ustanovila znalce nového, kterému byl spis z důvodu dalšího rozhodování o návrzích rodičů odeslán na počátku ledna 2006.

⁹ Konečné rozhodnutí o přijatelnosti stížnosti učinil Soud i v rozsudcích, a to podle článku 29 odst. 3 Úmluvy. Týká se to naprosté většiny rozsudků zmiňovaných v pododdílu 1.1.1.

¹⁰ Soud již v rozsudku ze dne 14. září 2004 ve věci č. 76250/01 – *Radka Paterová proti České republice* dospěl k závěru, že délka obou řízení překračuje mez přiměřenosti.

K datu vydání rozhodnutí Soudu pro úpravu styku platilo usnesení o předběžném opatření z října 1995, na základě něhož je otec oprávněn se stýkat se synem každý sudý víkend. Styk probíhá pouze formálně; nezletilý odmítá s otcem odejít. Otec podal přes tři desítky návrhů na výkon tohoto usnesení. Trestní stíhání matky kvůli neuskutečněným stykům syna s otcem byla početná, k realizaci styku však nevedla. Poprvé byla matka kvůli neuskutečněnému styku stěžovatele s nezletilým synem obžalována v listopadu 1994; tato věc není doposud pravomocně skončena. Podruhé byla matka obžalována z dalšího trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí v lednu 1999, avšak trestní stíhání bylo zastaveno. Konečně v září 2004 byla matka z důvodu zmaření styku stěžovatele se synem obžalována potřetí; ani toto trestní řízení není pravomocně skončeno.

Stěžovatel se v květnu 1999 obrátil na Výbor OSN pro lidská práva, který dne 25. července 2002 dospěl k závěru, že došlo k porušení stěžovatelova práva na ochranu rodinného života (článek 17 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech).

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Vláda Soudu předložila, vedle relevantních právních argumentů, podrobný popis skutkových okolností případu (soudy se v rámci probíhajícího opatrovníckého řízení zabývaly nejen výkonem práva stěžovatele na styk se synem, ale i návrhy na svěřením nezletilého do péče otce, na úpravu a zákaz styku otce se synem, zvýšení výživného pro nezletilého, námitkami podjatosti stěžovatele vůči soudcům atd.) a ke svému stanovisku přiložila dokumenty, ze kterých bylo možné alespoň částečně si udělat obrázek o tom, v jaké situaci se nacházely národní soudy, když měly rozhodovat o tom, zda a jakým způsobem přistoupit k výkonu rozhodnutí o úpravě styku mezi stěžovatelem a nezletilým.

a) K článku 6 odst. 1 Úmluvy

1. Stěžovatel v první řadě namítá porušení práva na řízení ve věci úpravy poměrů nezletilého dítěte v přiměřené lhůtě; řízení bylo zahájeno v červnu 1989. Aspekty výkonu rozhodnutí se vzhledem ke specifické povaze exekučního řízení v rodinných věcech Soud rozhodl posuzovat na poli článku 8 Úmluvy, který zaručuje právo na pokojný rodinný život.

2. Stěžovatel dále namítá, že se mu nedostalo spravedlivého procesu, poněvadž soudy nerespektují zásadu rovnosti stran, a poukazuje na nedostatek jejich nestrannosti. Soud k této námitce poznamenal, že za situace, kdy řízení ve věci výkonu rodičovské zodpovědnosti před vnitrostátními soudy stále probíhá, jeví se tato část stížnosti jako předčasná a zamítnul ji.

3. Stěžovatel zároveň uvádí, že je porušováno jeho právo na soudní ochranu, neboť státní orgány řádně neprošetřují jeho trestní oznámení na matku nezletilého a podporují její chování tím, že řízení zastavují nebo trestní oznámení odkládají. Podle Soudu se tato tvrzení zčásti překrývají s argumentací předloženou v souvislosti s dodržováním článku 8 Úmluvy, na jehož poli se jimi také bude zabývat.

4. Stěžovatel tvrdí, že při nemožnosti dosáhnout před soudy ochrany svého práva na styk s dítětem byl *de facto* zbaven přístupu k soudům, a to v rozporu se článkem 13 Úmluvy. Soud konstatoval, že stěžovateli nebylo v České republice bráněno v přístupu k soudům, přičemž jejich postup, jakož i nevykonávání stěžovatelova práva na styk s dítětem, zkoumá Soud z pohledu článků 6 a 8 Úmluvy.

b) K námitce opírající se o článek 8 Úmluvy

Stěžovatel poukazyval také na nemožnost domoci se ochrany a výkonu práva na styk se svým nezletilým synem, jež mu vnitrostátní soudy ve svých rozhodnutích přiznaly. Vláda především namítla, že stěžovatel se již před podáním stížnosti obrátil na Výbor OSN pro lidská práva, jemuž předložil obsahově v podstatě totožné oznámení o porušení jeho práva na ochranu rodinného života. V souladu s tím Soud odmítl hodnotit události předcházející vydání názoru Výboru dne 25. července 2002; ježto však sporná situace nadále trvá a došlo

k novým skutečnostem, hodlá Soud posuzovat námitky stěžovatele na poli článku 8 Úmluvy v období následujícím po tomto datu.

c) K námitkám opírajícím se o článek 14 Úmluvy

Stěžovatel namítá, že se stal obětí diskriminace z důvodu pohlaví a svých občanských aktivit a členství ve sdružení. Soud ponechal stranou řešení otázky vyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy, neboť část stížnosti týkající se porušení zákazu diskriminace je podle jeho názoru nepřijatelná z jiných důvodů.

Soud konstatoval, že stěžovatel jednak předložil toliko obecná tvrzení podepřená výňatky z domácího tisku, jednak opakuje argumenty o neschopnosti vnitrostátních orgánů zajistit mu výkon jeho práva na styk. Tyto argumenty se však shodují s argumenty, které byly předloženy na poli článku 8 a které jsou nadále předmětem zkoumání ze strany Soudu. Ten dále vyslovil, že ze spisu nijak nevyplývá, že by postup vnitrostátních soudů byl ovlivněn pohlavím stěžovatele nebo jeho občanskými aktivitami a že rozhodnutí přijatá v průběhu řízení, vedených v projednávané věci, dostatečně prokazují, že soudci se při rozhodování řídili takovými aspekty, jako jsou rodinné poměry a chování rodičů a dítěte. Stížnost na porušení zákazu diskriminace proto Soud odmítl pro zjevnou neopodstatněnost.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 31. ledna 2006 o přijatelnosti stížnosti č. 27726/03 – Oldřich Mezl proti České republice

Soud jednomyslně prohlásil za přijatelnou část stížnosti týkající se jednak tvrzené nepřiměřené délky řízení o změně výchovy a výživném (článek 6 odst. 1 Úmluvy), jednak porušení stěžovatelova práva na respektování jeho rodinného života (článek 8 Úmluvy); zbývající části stížnosti prohlásil Soud za nepřijatelné.

(i) Skutkové okolnosti případu

V roce 1986 se z manželství stěžovatele s J. M. narodila dcera Dita. V lednu roku 1993 stěžovatelova manželka opustila společnou domácnost a dceru odvedla s sebou, o měsíc později podala návrh na rozvod manželství. V dubnu 1993 podal stěžovatel u Obvodního soudu pro Prahu 8 návrh, aby nezletilá dcera byla svěřena do jeho výchovy. Jeho manželka učinila vzápětí totéž. Rozsudkem ze září 1993 bylo manželství rozvedeno, výchova dítěte byla svěřena matce a stěžovateli byla stanovena povinnost platit výživné.

Poprvé byl styk stěžovatele s dcerou upraven rozsudkem obvodního soudu z října 1994 ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze z března 1995. Matka jej však navzdory výzvě soudu a orgánu péče o dítě nerespektovala. K další úpravě styku stěžovatele s dcerou došlo v květnu 1997, současně obvodní soud stanovil nad výchovou nezletilé dohled, jejímž výkonem byla pověřena Městská část Praha 8. V období prvních dvou měsíců od právní moci rozsudku (od ledna 1998) měla být nezletilá předávána stěžovateli matkou za přítomnosti pracovnice orgánu péče o dítě. Dle zprávy tohoto orgánu došlo ke styku pouze jednou, poté se Dita dalším stykům se stěžovatelem bránila. Matce byly ukládány pokuty, avšak bezvýsledně. Následně bylo proti ní zahájeno trestní stíhání pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí, matka byla shledána vinnou a odsouzena k podmíněčnému trestu. Nezletilá styk s otcem i nadále odmítala, když ten nebyl ochoten změnit jeho průběh a přizpůsobit se částečně dceřinu přání (tato zpočátku ze strachu odmítala s otcem nastoupit do auta a upřednostňovala procházky v okolí bydliště; později sice byla ochotna se stěžovatelem odjet autem, avšak pouze za přítomnosti kamaráda nebo kamarádky; to však stěžovatel odmítal).

V červenci 2004 obvodní soud s ohledem na dosažení zletilosti stěžovatelovy dcery zastavil řízení o změně výchovy, o změně úpravy styku a zákazu styku otce s nezletilou, o výkon styku a o nařízení ústavní výchovy nezletilé (právní moc rozhodnutí nastala v srpnu 2004). Předmětem řízení však i nadále zůstala otázka zvýšení výživného.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Vláda Soudu předložila, vedle relevantních právních argumentů, podrobný popis skutkových okolností případu: soudy se v rámci probíhajícího opatrovnického řízení zabývaly nejen výkonem práva stěžovatele na styk s jeho dcerou včetně trestního stíhání matky, ale i celou řadou dalších návrhů na svěřením nezletilé do stěžovatelovy péče, rozšíření styku stěžovatele s dcerou, zákaz styku, zvýšení výživného pro nezletilou, o přípustnosti zastoupení stěžovatele L. Paterou v postavení obecného zmocněnce, námitkami podjatosti stěžovatele proti soudcům obvodního soudu, stěžovatelovými trestními oznámeními na matku a pracovnice orgánů péče o dítě, o nařízení ústavní výchovy nezletilé. Vláda rovněž ke svému podrobnému stanovisku přiložila dokumenty, ze kterých bylo možné alespoň částečně si udělat obrázek o tom, v jaké situaci se nacházely národní soudy, když měly rozhodovat o tom, zda a jakým způsobem přistoupit k výkonu rozhodnutí o styku mezi stěžovatelem a nezletilou dcerou.

a) K článku 6 odst. 1 Úmluvy

Stěžovatel namítal porušení několika aspektů práva na spravedlivý proces, mimo jiné práva na řízení o výkonu rodičovské zodpovědnosti v přiměřené lhůtě.

1. Soud při posuzování přiměřenosti délky řízení konstatoval, že rozhodnutí z let 1993, 1994, 1995 a 1997, jimiž bylo stěžovateli přiznáno právo na styk s nezletilou, nabyla právní moci více než šest měsíců před datem podání této stížnosti; ve vztahu k nim je tudíž stížnost opožděná. Naproti tomu v září 1998 zahájil obvodní soud z moci úřední řízení o změně výchovy, k němuž bylo následně připojeno projednání dalších návrhů (na zákaz styku, o úpravě styku, o výživném atd.) podaných účastníky řízení. Toto řízení, kromě části týkající se zvýšení výživného, bylo pravomocně skončeno v srpnu 2004, tedy téměř šest let po jeho zahájení. Soud tedy vyslovil, že o této námitce je třeba rozhodnout v rámci meritorního projednání věci. Soud dále rozhodl, že přezkoumání přiměřenosti délky a průběhu řízení o výkonu stanoveného styku bude posuzovat výhradně na poli článku 8 (a nikoli článku 6 odst. 1) Úmluvy.

2. Stěžovatel dále namítá, že jeho věc nebyla projednána spravedlivě, neboť soudy nerespektují zásadu rovnosti účastníků řízení, a poukazuje na nedostatek jejich nestrannosti. Soud k tomuto poznamenal, že nemůže zkoumat, zda byly požadavky na spravedlivost a nestrannost respektovány v řízeních, která byla pravomocně ukončena více než šest měsíců před podáním stížnosti. Pokud se jedná o řízení zahájené za účelem změny výchovy v září 1998, je třeba uvedené námitky zamítnout pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy. Nadto bude chování vnitrostátních soudů v řízení o výkon rozhodnutí práva na styk předmětem zkoumání na poli článku 8 Úmluvy.

b) K námitce opírající se o článek 8 Úmluvy

Stěžovatel na jedné straně tvrdí, že délka rozhodovacího procesu měla nepříznivý dopad na jeho právo na respektování rodinného života, a na straně druhé namítá, že neměl možnost dosáhnout výkonu práva na styk s dítětem, které mu bylo soudními rozhodnutími přiznáno. Soud se ve světle všech argumentů předložených účastníky řízení vyslovil, že tato část stížnosti nastoluje závažné otázky skutkové i právní, které vyžadují meritorní posouzení, a prohlásil tuto část stížnosti za přijatelnou.

c) K námitkám opírajícím se o článek 14 Úmluvy

Stěžovatel namítá, že se stal obětí diskriminace z důvodu pohlaví, svých občanských aktivit a údajně také z důvodu, že jeho otec zastával za bývalého režimu vysoké funkce. Soud, obdobně jako v jiných případech, prohlásil tuto část stížnosti za nepřijatelnou pro zjevnou neopodstatněnost.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 31. ledna 2006 o přijatelnosti stížnosti č. 74152/01 – Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo, a další proti České republice

Soud prohlásil stížnost jednomyslně za přijatelnou, pokud jde o námitky porušení práva na přístup k soudu, práva na pokojné užívání majetku a práva na účinný prostředek nápravy, a to jak ve vztahu k samotné záložně, tak – s výjimkou práva na přístup k soudu – ve vztahu ke čtyřem individuálním stěžovatelům, členům dotčené záložny.

(i) Skutkové okolnosti případu

Na stěžovatelskou společnost uvalil v červnu 2000 Úřad pro dohled nad družstevními záložnami (dále jen „Úřad“) nucenou správu, a to pro závažné nedostatky spočívající v opakovaných a hrubých porušeních zákona o spořitelních a úvěrních družstvech. Jak z provedeného šetření hospodaření stěžovatelky vyplynulo, tato v rozporu s předmětem svého podnikání prováděla obchodní transakce s třetími osobami, jejichž úhrnná hodnota přesahovala 162 mil. Kč. V důsledku odlivu těchto financí došlo k zásadnímu ohrožení vkladů jednotlivých členů záložny.

Jak Úřad rovněž ověřil, od února do května 2000 objem prostředků disponibilních pro výplatu vkladů členů stěžovatelské společnosti klesl z částky cca 9,8 mil. Kč na částku 5,7 mil. Kč; objem splatných vkladů se zvýšil z částky 633 mil. na 986 mil. Kč; konečně, ve stejné době došlo ke zvýšení objemu nezaplacených faktur po splatnosti více než patnáct dnů z částky 19 mil. Kč na částku 33 mil. Kč.

Nucená správa byla opakovaně vůči stěžovatelské společnosti zavedena rozhodnutím Úřadu z května 2001. Toto rozhodnutí bylo odůvodněno *inter alia* poznatkem, že stěžovatelská společnost je platebně neschopná. Jak bylo potvrzeno zástupcem stěžovatelské společnosti, záložna nebyla schopna plnit smlouvy o vedení účtů uzavřené se svými členy z důvodu nedostatku finančních prostředků. Úřad dále konstatoval, že z důvodu nedostatku finančních prostředků stěžovatelka neuhradila roční poplatek na činnost Úřadu za rok 2000 ani roční příspěvek do Zajišťovacího fondu družstevních záložen. Jak rovněž vyplynulo z účetní uzávěrky ke konci roku 2000, stěžovatelská společnost vykazovala k uvedenému datu zápornou hodnotu vlastního kapitálu ve výši minus cca 1,5 mld. Kč. Základní kapitál stěžovatelky přitom činil cca 21 mil. Kč. Z účetní uzávěrky zpracované ke konci roku 1999 vyplynulo, že hospodářský výsledek za tento rok představoval ztrátu ve výši cca minus 1,18 mld. Kč.

Proti uvedeným rozhodnutím Úřadu se stěžovatelská společnost bez úspěchu bránila cestou opravných prostředků opakovaně podávaných k Ministerstvu financí, dále žalobou na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb., správními žalobami i ústavní stížností.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

a) K otázce aktivní legitimace individuálních stěžovatelů, členů stěžovatelské společnosti

Předně, Soud je v probíhajícím řízení konfrontován s otázkou, zda mohou být za „oběti“ porušení Úmluvy považováni i čtyři individuální stěžovatelé, členové stěžovatelské společnosti a jejich statutárních, resp. kontrolních orgánů. Po předběžném posouzení tohoto aspektu případu rozhodl, že otázka aktivní legitimace těchto stěžovatelů ve vztahu k namítanému porušení článku 1 Protokolu č. 1 vyžaduje meritorní zkoumání. Naopak stížnost jednotlivých členů záložny na porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy odmítl jako neslučitelnou *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy.

b) Ke článku 1 Protokolu č. 1

Stěžovatelská společnost v první řadě před Soudem namítá porušení svého práva na pokojné užívání majetku zaručeného článkem 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Tvrdí, že k uvalení nucené správy došlo v době, kdy zajišťovala pro své členy veškeré činnosti a neměla problémy s likviditou. Vklady i výplaty byly pozastaveny a členové stěžovatelské společnosti zůstali bez jakékoli možnosti s nimi nakládat.

Prvotní stanovisko vlády podrobně popsalo kritickou finanční situaci stěžovatelské společnosti, její vývoj v čase (viz výše), jakož i její příčiny, jež spočívaly *inter alia* v řadě – dílem protiprávních, dílem neobezřetných – obchodních transakcí prováděných členy představenstva a dosahujících v celkovém úhrnu řádů stovek milionů korun. V důsledku těchto finančních převodů došlo k zásadnímu odlivu kapitálu ze stěžovatelky a tím i k bezprostřednímu ohrožení návratnosti vkladů jednotlivých členů. Zavedení nucené správy bylo zcela nezbytné pro ochranu majetkových práv vkladatelů – členů stěžovatelky, zejména ve světle skutečnosti, že k nápravě nevedly předchozí, mírnější opatření ve formě omezení či zákazu některých činností.

V reakci na stanovisko vlády stěžovatelská společnost předně zpochybnila některé faktické údaje týkající se její hospodářské situace, na nichž Úřad založil svá rozhodnutí o uvalení nucené správy. Poukázala dále na to, že uvalení nucené správy nesledovalo žádný veřejný zájem. Záložna totiž poskytovala služby výhradně svým členům, kteří jako její spoluvlastníci s právem aktivně se podílet na její činnosti byli schopni ovlivnit její jednání i bez zásahu veřejné moci. S ohledem na svůj podíl na relevantním trhu (cca 16 %) stěžovatelská společnost rovněž zpochybnila závěr Úřadu o tom, že ohrožovala stabilitu sektoru družstevních záložen. Soud po posouzení stanovisek obou stran dospěl k závěru, že věc si zasluhuje podrobného meritorního přezkumu. Tuto část stížnosti proto prohlásil za přijatelnou.

c) Ke článku 6 odst. 1 Úmluvy

Stěžovatelská společnost tvrdí, že český právní řád neposkytuje žádný účinný právní prostředek nápravy, jehož prostřednictvím by bylo možné napadnout rozhodnutí o uvalení nucené správy. Správní soudy, alespoň v příslušné době, mohly zkoumat pouze legalitu rozhodnutí správních orgánů, nikoli jejich věcnou stránku, zejména podmínku veřejného zájmu a přiměřenosti. Stěžovatelská společnost poukazuje rovněž na to, že Ústavní soud odmítl dvakrát její ústavní stížnost bez věcného posouzení.

Prvotní stanovisko vlády poukázalo nejen na to, že rozhodnutí Úřadu o uvalení nucené správy byla k odvoláním stěžovatelské společnosti přezkoumávána Ministerstvem financí, ale zejména na skutečnost, že na základě zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, získaly správní soudy s účinností od 1. ledna 2003 pravomoc přezkoumávat nejen formální legalitu, nýbrž i věcnou odůvodněnost napadených rozhodnutí správních orgánů. Přístup k soudům s „úplnou přezkumnou pravomocí“ ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy je tedy od tohoto data pro stěžovatelskou společnost zajištěn.

Po předložení prvotního stanoviska vlády stěžovatelka rozšířila arzenál svých argumentů o tvrzení, že správce konkursní podstaty, který po prohlášení konkursu nastupuje na místo stěžovatelské společnosti, nejedná jejím jménem, ale jménem svým. Dojde-li k prohlášení konkursu, nebude mít stěžovatelská společnost žádnou možnost jednání konkursního správce ovlivnit. Poukázala rovněž na to, že v řízení před Nejvyšším správním soudem nebyla vyzvána k předložení příslušných dokladů, že předseda kontrolní komise nebyl přizván k účasti na řízení, ačkoli o to požádal, a že Nejvyšší správní soud vycházel v dominantní míře z argumentů a podkladů Ministerstva financí.

Soud po zhodnocení stanovisek obou stran dospěl k závěru, že tento aspekt sporu vyžaduje meritorní posouzení, a prohlásil jej za přijatelný (ovšem jen pokud jde o nárok stěžovatelské společnosti; analogický nárok individuálních stěžovatelů odmítl jako nepřijatelný, viz výše).

d) Ke článku 13 Úmluvy

Tvrzení stěžovatelské společnosti na poli článku 13 Úmluvy se shodují s jejími argumenty uplatněnými na poli článku 6 odst. 1.

Prvotní stanovisko vlády poukázalo zejména na skutečnost, že na základě již zmíněného zákona č. 150/2002 Sb. získaly správní soudy s účinností od 1. ledna 2003 pravomoc přezkoumávat nejen formální legalitu, nýbrž i věcnou odůvodněnost napadených rozhodnutí správních orgánů. Správní žaloba k Nejvyššímu správnímu soudu tudíž musí být považována za „účinný“ právní prostředek ve smyslu článku 13 Úmluvy.

Soud po zhodnocení argumentů obou stran konstatoval, že námitka uplatněná na poli článku 13 Úmluvy se překrývá s námitkou vznesenou na poli článku 6 odst. 1. Jako taková proto taktéž implikuje celou řadu komplexních otázek, jež si zaslouží, aby byly projednány v meritu. Tuto část stížnosti proto prohlásil rovněž za přijatelnou.

Rozhodnutí senátu druhé sekce Soudu ze dne 31. ledna 2006 o přijatelnosti stížnosti č. 72034/01 – Družstevní záložna PRIA a další proti České republice

Soud prohlásil stížnost jednomyslně za přijatelnou, pokud jde o námitky porušení práva na přístup k soudu, práva na pokojné užívání majetku a práva na účinný prostředek nápravy, a to jak ve vztahu k samotné záložně, tak – s výjimkou práva na přístup k soudu – ve vztahu k 641 individuálním stěžovatelům.

(i) Skutkové okolnosti případu

Na stěžovatelskou společnost uvalil v lednu 2000 Úřad pro dohled nad družstevními záložnami (dále jen „Úřad“) nucenou správu, a to pro závažné nedostatky spočívající v opakovaných a hrubých porušeních zákona o spořitelních a úvěrních družstvech. Těchto porušení se dopustila tím, že v rozporu s předmětem svého podnikání uzavřela transakce s třetími osobami, jejichž celková výše přesahovala 77,5 mil. Kč.

O opakovaném zavedení nucené správy bylo rozhodnuto Úřadem v červenci 2000. Důvodem byla skutečnost, že závazky stěžovatelské společnosti ze splatných termínovaných vkladů přesahovaly 80 mil. Kč, přičemž stav finančních prostředků na jejich běžných účtech činil pouze 21,5 mil. Kč. Ztráta společnosti za rok 1999 dosahovala výše 57,5 mil. Kč.

Nucená správa byla na stěžovatelskou společnost znovu uvalena ještě rozhodnutím Úřadu z července 2001. Jak bylo Úřadem zjištěno, výše splatných závazků záložny činila cca 218 mil. Kč, přičemž disponovala pouze prostředky použitelnými k úhradě těchto závazků ve výši cca 59 mil. Kč. Ke konci roku 2000 záložna vykazovala zápornou hodnotu vlastního kapitálu ve výši minus 223 mil. Kč.

Jelikož ani opakované uvalení nucené správy nevedlo k nápravě tíživé finanční situace stěžovatelské společnosti, vydal Úřad v dubnu 2002 rozhodnutí, kterým jí odňal povolení působit jako družstevní záložna. Kromě předchozích zjištění se toto rozhodnutí opíralo též o skutečnost, že ke konci roku 2001 vykazovala stěžovatelská společnost hodnotu vlastního kapitálu ve výši cca minus 255 mil. Kč. Jak Úřad rovněž zjistil, stěžovatelská společnost evidovala celkovou sumu závazků po splatnosti ve výši nejméně 200 mil. Kč, přičemž disponovala prostředky použitelnými k úhradě splatných závazků pouze ve výši 56 mil. Kč. Úřad rovněž zjistil, že stěžovatelská společnost vykazovala hodnotu vlastního kapitálu ve výši cca minus 244 mil. Kč.

Proti uvedeným rozhodnutím Úřadu se stěžovatelská společnost bez úspěchu bránila cestou opravných prostředků opakovaně podávaných k Ministerstvu financí, dále žalobou na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb., správními žalobami i ústavní stížností.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

a) *K otázce aktivní legitimace 641 individuálních stěžovatelů, členů stěžovatelské společnosti*
Předně, Soud je v probíhajícím řízení konfrontován s otázkou, zda mohou být za „oběti“ porušení Úmluvy považováni i jednotliví členové stěžovatelské společnosti. Po předběžném posouzení tohoto aspektu případu rozhodl, že otázka aktivní legitimace 641 individuálních stěžovatelů ve vztahu k namítanému porušení článku 1 Protokolu č. 1 vyžaduje meritorní zkoumání. Naopak stížnost jednotlivých členů záložny na porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy odmítl jako neslučitelnou *ratione materiae* s ustanoveními Úmluvy.

b) *Ke článku 1 Protokolu č. 1*

Stěžovatelská společnost v prvé řadě před Soudem namítá porušení svého práva na pokojné užívání majetku zaručeného článkem 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Tvrdí, že k uvalení nu-

cené správy došlo v době, kdy zajišťovala pro své členy veškeré činnosti a neměla problémy s likviditou. Vklady i výplaty byla pozastaveny a členové stěžovatelské společnosti zůstali bez jakékoli možnosti s nimi nakládat.

Prvotní stanovisko vlády podrobně popsalo kritickou finanční situaci stěžovatelské společnosti, její vývoj v čase (viz výše), jakož i její příčiny, jež spočívaly *inter alia* v nezákonných finančních transakcích členů představenstva dosahujících řádů desítek milionů korun. Na tomto faktickém základě poté bylo demonstrováno, že uvalení nucené správy a následné odnětí povolení působit jako družstevní záložna bylo absolutně nezbytné pro ochranu majetkových práv vkladatelů – členů stěžovatelské společnosti i pro ochranu stability celého systému peněžního družstevnictví.

V reakci na stanovisko vlády stěžovatelská společnost předně zpochybnila veškeré faktické údaje týkající se její hospodářské situace, na nichž Úřad založil svá rozhodnutí o uvalení nucené správy (viz výše). Poukázala dále na to, že uvalení nucené správy nesledovalo žádný veřejný zájem a porušilo princip přiměřenosti. Záložna totiž poskytovala služby výhradně svým členům, kteří jako její spoluvlastníci s právem aktivně se podílet na její činnosti byli schopni ovlivnit její jednání i bez zásahu veřejné moci.

Soud po posouzení stanovisek obou stran dospěl k závěru, že věc si zasluhuje podrobného meritorního přezkumu. Tuto část stížnosti proto prohlásil za přijatelnou.

c) Ke článku 13 Úmluvy

Zadruhé, stěžovatelská společnost namítá, že neměla k dispozici účinný právní prostředek nápravy, kterým by se byla mohla bránit proti uvalení nucené správy. Za takový prostředek, tvrdí, nemohlo být považováno ani odvolání k Ministerstvu financí, ani následný přezkum v rámci správního soudnictví. V prvním případě měl totiž nadřízený orgán identické zájmy jako Úřad, jsouce oba součástí státní správy; ve druhém případě byl soudní přezkum omezen pouze na zákonnost napadených opatření, nikoli na jejich věcnou odůvodněnost, zejména na zkoumání podmínky veřejného zájmu a proporcionality.

Prvotní stanovisko vlády poukazovalo nejen na to, že rozhodnutí Úřadu o uvalení nucené správy byla k odvoláním stěžovatelské společnosti přezkoumávána Ministerstvem financí, ale zejména na skutečnost, že na základě zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, získaly správní soudy s účinností od 1. ledna 2003 pravomoc přezkoumávat nejen formální legalitu, nýbrž i věcnou odůvodněnost napadených rozhodnutí správních orgánů. Tyto prostředky, stejně jako ústavní stížnost, je proto nutno považovat za „účinné“ ve smyslu článku 13 Úmluvy.

V reakci na prvotní stanovisko vlády stěžovatelská společnost kontrovala, že nucená správa na ni byla uvalena ještě před tím, než měla možnost uplatnit v souladu se zákonem č. 552/1991 Sb. námitky vůči protokolu o kontrole. Nadto, veškeré následné argumenty stěžovatelské společnosti brojící proti nucené správě byly příslušnými orgány odmítány s poukazem na tento protokol. Stěžovatelská společnost rovněž zdůraznila, že nucený správce, který jediný byl po uvalení nucené správy oprávněn činit jejím jménem právní úkony, byl státem ustanoven, aniž by tomuto aktu mohla jakkoli odporovat.

Soud po zhodnocení argumentů obou stran konstatoval, že tato část stížnosti implikuje celou řadu komplexních otázek, jež si zaslouží, aby byly projednány v meritu. Tuto část stížnosti proto prohlásil za přijatelnou.

d) Ke článku 6 odst. 1 Úmluvy

Konečně, stěžovatelská společnost tvrdí, že rozhodnutí přijatá správními orgány nemohla být přezkoumána soudy s plnou jurisdikcí, jak to vyžaduje článek 6 odst. 1 Úmluvy.

První stanovisko vlády tento argument zpochybňovalo poukazem na již zmíněný soudní řád správní, který s účinností od 1. ledna 2003 přiznal správním soudům pravomoc přezkoumávat nejen formální legalitu, nýbrž i věcnou odůvodněnost napadených rozhodnutí správních orgánů.

Soud po zhodnocení stanovisek obou stran dospěl k závěru, že tento aspekt sporu vyžaduje meritorní posouzení, a prohlásil jej za přijatelný (ovšem jen pokud jde o nárok stěžovatelské společnosti; analogický nárok individuálních stěžovatelů odmítl jako nepřijatelný, viz výše).

2.2. NOVĚ OZNÁMENÉ STÍŽNOSTI

V prvním pololetí roku 2006 rozhodl Soud komunikovat vládě celkem 61 nových stížností. Tyto stížnosti můžeme seřadit do několika skupin.

2.2.1. Stížnosti týkající se zejména délky soudních řízení

Otázka přiměřenosti délky soudních řízení (článek 6 odst. 1 Úmluvy), popř. v kombinaci s namítaným porušením práva na účinný prostředek nápravy délky řízení (článek 13 Úmluvy), zůstala dominantní problematikou agendy nově komunikovaných stížností. Zde je jejich přehled podaný ve třech skupinách podle jejich případných dalších charakteristik spjatých s předmětem řízení.

(i) Stížnosti na délku občanskoprávního řízení:

- stížnost č. 23002/03 – *Ladislav Zajíc a ostatní*,
- stížnost č. 27713/03 – *Milan Farský*,
- stížnost č. 82/04 – *Günter Enke*,
- stížnost č. 17539/03 – *Jaroslav Šebík a Jana Šternová*,
- stížnost č. 27375/03 – *Olga Maršíková a František Maršík* (též článek 13 Úmluvy),
- stížnost č. 35885/03 – *Ivana Skálová* (též článek 13 Úmluvy),
- stížnost č. 35173/03 – *Jiří Štěpnička*,
- stížnost č. 31624/03 – *Josef Klupal*,
- stížnost č. 37483/03 – *Josef Krejčí*,
- stížnost č. 15101/03 – *Věra Zdráhalová* (též článek 1 Protokolu č. 1),
- stížnost č. 42701/04 – *Pavel Bulín*,
- stížnost č. 44965/04 – *Oldřiška Klicperová*,
- stížnost č. 20663/03 – *Edita Rabinovitz*,
- stížnost č. 29072/04 – *Vlastimil Roušal a ostatní*,
- stížnost č. 13900/03 – *Vítězslav Dametz*,
- stížnost č. 36090/03 – *Josef Čtvrtečka* (též článek 13 Úmluvy),
- stížnost č. 20269/03 – *Pavel Římánek*,
- stížnost č. 42180/04 – *Marta Korandová a ostatní*,
- stížnost č. 20662/03 – *Vladimír Dedek*,
- stížnost č. 17256/03 – *Oldřich Choděra* (č. 2),
- stížnost č. 45469/04 – *POLÁK spol. s r. o.*,
- stížnost č. 30793/03 – *Radovan Zdražilek a Emílie Zdražilková*,
- stížnost č. 4792/04 – *Antonín Mádle*,
- stížnost č. 24795/03 – *Pavel Ircing*,
- stížnost č. 23000/03 – *Zdeněk Šefčík*,
- stížnost č. 31607/03 – *Fehim Hanuša a Fatmir Hanuša* (délka 6 řízení),

- stížnost č. 32232/04 – *Josef Boháč* (délka 2 řízení),
- stížnost č. 43635/04 – *Věra Marková*,
- stížnost č. 24828/03 – *Božena Staňová*,
- stížnost č. 1335/04 – *Oldřich Konvička*,
- stížnost č. 22637/03 – *Zdeněk Vaňhara*,
- stížnost č. 17999/03 – *Miroslav Mourek* (též právo na přístup k soudu),
- stížnost č. 300021/03 – *Bohumila Myšáková*,
- stížnost č. 21628/03 – *Jiří Vebr* (též článek 13 Úmluvy),
- stížnost č. 38394/03 – *Jiří Beran* (též článek 1 Protokolu č. 1),
- stížnost č. 26050/03 – *Vlastimil Sládek* (též článek 13 Úmluvy),
- stížnost č. 1392/04 – *Stanislav Kašpar*,
- stížnost č. 27907/03 – *Miloslav Forejt* (č. 2),
- stížnost č. 27927/03 – *Svatopluk Pečenka* (též článek 1 Protokolu č. 1),
- stížnost č. 9160/04 – *Dalibor Blaha a Marta Blahová*,
- stížnost č. 4990/04 – *Irena Bartečková a Josef Dzierženga* (též článek 13 Úmluvy),
- stížnost č. 36689/03 – *Vladimír Neuman*,
- stížnost č. 584/04 – *František Hlavica a ostatní*,
- stížnost č. 2911/04 – *Josef Kopůnec*,
- stížnost č. 1834/04 – *Josef Hromják*,
- stížnost č. 2901/04 – *Richard Adamíček* (též článek 13 Úmluvy),
- stížnost č. 2048/04 – *Blanka Blažková a Jiří Bohuslav*,
- stížnost č. 1834/04 – *Martin Boháč a Radka Boháčová* (trestní řízení z hlediska poškozených),
- stížnost č. 1714/04 – *Karel Mruzek*.

(ii) Stížnosti na délku opatrovnického řízení a související otázky týkající se styku rodiče a dítěte:

- stížnost č. 31885/05 – *Lubomír Polášek* (délka řízení a právo na rodinný život),
- stížnost č. 995/06 – *Valerie Andělová* (délka řízení a právo na rodinný život),
- stížnost č. 9538/06 – *Pavel Mikeš* (délka řízení a právo na rodinný život).

(iii) Stížnosti na délku trestního řízení (stěžovatelem je obviněný):

- stížnost č. 1658/05 – *Josef Hrubý*.

2.2.2. Stížnosti týkající se jiných aspektů práva na spravedlivý proces

Sem řadíme stížnosti opírající se o článek 6 Úmluvy, které však nesměřují jen proti délce soudního řízení. Jde o:

- stížnost č. 13475/03 – *František Tůma a Radmila Tůmová* [právo na přístup k (Ústavnímu) soudu],
- stížnost č. 17273/03 – *Radmila Kysilková a Zdeněk Kysilka* (právo na veřejné projednání věci a právo na rovnost zbraní před Ústavním soudem),
- stížnost č. 14737/03 – *Jiří Hassa* (právo na přístup k dovolacímu soudu v trestním řízení),
- stížnost č. 20813/03 – *Ludmila Krobotová* [právo na přístup k (Ústavnímu) soudu],

- stížnost č. 17999/03 – *Miloslav Mourek* [právo na přístup k (Ústavnímu) soudu, délka občanskoprávního řízení].

2.2.3. Stížnosti týkající se výlučně jiných práv zaručených Úmluvou a jejími protokoly

Jedná se o zbytkovou kategorii stížností, které nevyvolávají žádné problémy na poli článku 6. Sluší se však připomenout, že řada stížností vyjmenovaných výše nastoluje také otázky mimo právo na spravedlivý proces. Komunikované stížnosti, v nichž článek 6 nehraje roli, jsou:

- stížnost č. 33920/05 – *Martin Novotný* (právo na rodinný život),
- stížnost č. 16316/03 – *Michael Beneckendorff* (právo na urychlené rozhodnutí o žádosti o propuštění z vazby),
- stížnost č. 21459/03 – *Jarmila Zahradníčková* (právo na pokojné užívání majetku),
- stížnost č. 34140/03 – *Byeongju Jeong* (právo nebyt podroben nelidskému zacházení ve své substantivní i procesní části, právo na účinný prostředek nápravy: stěžovatel namítá, že po svém zadržení při událostech kolem zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky v Praze s ním nebylo adekvátně zacházeno, že vyšetřování jeho trestního oznámení nepomohlo události osvětlit a že neměl proti namítanému porušení článku 3 Úmluvy účinný prostředek nápravy).

2.3. ÚČAST NA VEŘEJNÉM JEDNÁNÍ SOUDU

Dne 14. března 2006 konal Soud veřejné jednání k odůvodněnosti stížnosti č. 27145/03 – *Nenad Pedović*. Podrobnější informace o případu lze objevit ve zprávě za druhé pololetí roku 2005 v oddílu 2.1. mezi stížnostmi prohlášenými za přijatelné. Jednání se věnovalo problematice ochrany stěžovatelova rodinného života. Ve věci byl vynesena rozsudek dne 18. července 2006, o němž bude referováno ve zprávě za druhé pololetí roku 2006 v oddílu 1.1.1. Soud v rozsudku dospěl k závěru, že bylo porušeno stěžovatelovo právo na řízení v přiměřené lhůtě, nikoli však jeho právo na rodinný život.

Jinak během prvního pololetí roku 2006 nekonal Soud žádné další veřejné jednání ve věci stížnosti směřující proti České republice.

2.4. OSTATNÍ AKTIVITY VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE VE VZTAHU K SOUDU

Vláda v uplynulém pololetí předložila Soudu prvotní nebo doplňující stanoviska k přijatelnosti a odůvodněnosti řady stížností, vyjadřovala se k možnosti smírného urovnání některých stížností, k návrhu na přiznání spravedlivého zadostiučinění nebo k právní pomoci z prostředků Rady Evropy.

V dalším se uvádí několik poznámek k případům intervencí ve věcech stížností proti jiným státům Rady Evropy, ve kterých jsou stěžovateli čeští občané nebo české právnické osoby (pododdíl 2.4.1.), a ve věcech jiných stížností proti jiným státům Rady Evropy, kde může vláda požádat o intervenci a vyjádřit se k obecným otázkám interpretace a aplikace Úmluvy v dané kauze (pododdíl 2.4.2.).

2.4.1. Intervence vlády podle článku 36 odst. 1 Úmluvy

Během prvního pololetí roku 2006 Soud komunikoval vládě České republiky podle článku 36 odst. 1 Úmluvy jednu novou stížnost podanou českým občanem proti jinému státu Rady Evropy. Jedná se o:

- stížnost č. 127/05 – *Michal Beneš proti Rakousku*, jejímž předmětem je délka trestního řízení proti stěžovateli. Dotazem na Ministerstvu zahraničních věcí bylo zjištěno, že stěžovateli, který je řádně zastoupen advokátem, nebyla poskytována konzulární pomoc. Nejevilo se tudíž jako potřebné v řízení před Soudem intervenovat.

V řízení o stížnosti č. 57785/00 – *Zlínasat, spol. s r. o. proti Bulharsku*, v němž česká vláda intervenovala, byl dne 15. června 2006 vynesena rozsudek senátu páté sekce Soudu, kterým bylo vysloveno porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy a článku 1 Protokolu č. 1.

2.4.2. Intervence vlády podle článku 36 odst. 2 Úmluvy

Během prvního pololetí 2006 vláda České republiky neintervenovala v žádném řízení před Soudem na základě článku 36 odst. 2 Úmluvy. Dne 29. března 2006 byly nicméně v řízeních o stížnostech proti Itálii,¹¹ v nichž česká vláda v prvním pololetí roku 2005 intervenovala, vyneseny rozsudky velkého senátu, ve kterých se Soud vyslovil k problematice adekvátnosti výše vnitrostátně poskytované náhrady morální újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení.

Soud předně vysvětlil, že v situaci velkého počtu stížností na délku řízení proti některým státům mu nezbylo než sjednotit podobu svých rozsudků a zavést (interní) sazebníky pro takové určování výše náhrady morální újmy, které bude obdobné v obdobných případech. Podle Soudu nejlepší cestou k nápravě je předcházení průtahům v řízení; preventivní prostředek nápravy však nemusí být dostatečný, trvalo-li řízení již nepřiměřeně dlouhou dobu. Některé státy umožňují, aby byl jako kompenzace za nepřiměřeně dlouhé trestní řízení obviněnému snížen trest, a to způsobem výslovným a měřitelným. Jiné státy se rozhodly pro kombinaci urychlovacího prostředku nápravy s poskytováním odškodnění. Za efektivní je však možno považovat i prostředek nápravy čistě odškodňovací povahy. Soud také s odvoláním na princip subsidiarity uvedl, že státu, který se rozhodl zavést odškodňovací prostředek nápravy, musí být přiznán určitý prostor pro uvážení a zohlednění národních podmínek; neznámá to však ze strany Soudu rezignaci na veškerou kontrolu toho, zda způsoby interpretace a aplikace vnitrostátního práva vskutku vytvářejí účinky souladné s Úmluvou a navazující judikaturou Soudu.

K italské situaci Soud poznamenal, že nadměrná délka řízení o odškodňovacím prostředku nápravy může zpochybnit jeho účinnost a že není přijatelné ani to, aby se platba přiznané náhrady nadměrně oddalovala. Podle Soudu je možné uvažovat i o tom, že se procesní pravidla pro projednání žalob na odškodnění nepřiměřených délek řízení mohou lišit od běžných pravidel, jimiž se obvykle řídí projednávání žalob na náhradu škody; soudní poplatky by také neměly nadměrně bránit přístupu poškozených účastníků řízení k náhradě.

Zásadní problém představuje určení výše náhrady za morální újmu způsobenou nepřiměřenou délkou řízení. Soud vychází z vyvrátitelné domněnky, že nadměrná délka řízení způsobila poškozenému morální újmu. Výše odškodnění pak závisí na charakteristikách a účinnosti vnitrostátního prostředku nápravy. Soud připouští, aby stát, který kombinuje prostředky nápravy urychlovací a odškodňovací a jehož rozhodnutí jsou v souladu s jeho právní tradicí a se životní úrovní jeho obyvatel, jsou vydávána rychle, jsou zdůvodněna a jsou promptně vykonána, vyplácel částky, jež jsou nižší než částky přiznávané Soudem, aniž by však byly ne-

¹¹ Jedná se o stížnosti *Scordino* (č. 1), *Cocchiarella, Ricardi Pizzatti, Musci, Mostacciuolo Guiseppe* (č. 1 a 2), *Procaccini Giuseppina a Orestina, Zullo Ernestina a Apicella proti Itálii*.

rozumně nízké. Nejsou-li však tyto charakteristiky splněny, přichází v úvahu zvýšení požadované vnitrostátní úrovně přiznávaných částek.

Závěrem Soud poskytl určité indicie o tom, jak bude hodnotit dostatečnost vnitrostátně přiznávaných částek na náhradu morální újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení. Uvedl, že podobnými případy rozumí dvě řízení, jež trvala stejný počet let, proběhla na stejném počtu instancí, měla obdobný význam svého předmětu pro stěžovatele, stěžovatelé se v jejich průběhu chovali v podstatě obdobně a uskutečnila se v téže zemi. Dále Soud poznamenal, že pokud bylo porušení Úmluvy uznáno na vnitrostátní úrovni a přiznána za něj kompenzace, přizná Soud nižší částku na náhradu morální újmy. Stěžovatel bude mít před Soudem nárok na takovou částku, která se rovná rozdílu mezi částkou, jíž by Soud nepovažoval za zjevně nerozumnou ve vztahu k částce přiznávané jinak Soudem, a částkou, která mu na vnitrostátní úrovni byla skutečně přiznána a rychle vyplacena. Taková částka může být ještě zvýšena za další dobu trvání řízení na vnitrostátní úrovni, jakož i za průtahy při úhradě přiznané částky. Z další analýzy Soudu vyplývá, že je připraven tolerovat, pokud bude na vnitrostátní úrovni vyplacena stěžovateli částka o něco málo nižší, než představuje 50 % částky, kterou by jinak přiznal Soud.

III. Výkon rozsudků Soudu

Na materii výkonu rozsudků Soudu lze, podobně jako to činí Výbor ministrů, nahlížet v rovínách zaplacení spravedlivého zadostiučinění (oddíl 3.1.), individuálních opatření k nápravě porušení Úmluvy (oddíl 3.2.) a obecných opatření k zamezení dalšího porušování Úmluvy (oddíl 3.3.). Výsledkem splnění všech povinností vyplývajících z rozsudků Soudu podle článku 46 Úmluvy je vydání závěrečné rezoluce, kterou také řízení o stížnosti definitivně končí (oddíl 3.4.).

3.1. ÚHRADA SPRAVEDLIVÉHO ZADOSTIUČINĚNÍ

Podobně jako v dřívější době i v prvním pololetí roku 2006 bylo pečlivě sledováno, aby došlo k zaplacení spravedlivého zadostiučinění podle rozsudku Soudu v určené tříměsíční lhůtě od právní moci rozsudku a aby bylo splněno ze smírného urovnání stížností v návaznosti na rozhodnutí Soudu o vyškrtnutí smírně uzavřených kauz ze seznamu případů.

Opožděná platba nicméně z technických důvodů nastala v kauze *Zouhar*; částka byla navýšena o příslušné úroky z prodlení v souladu s rozsudkem Soudu.

Informace o splnění peněžitých závazků s datem splatnosti během měsíců leden až srpen roku 2006 byla Výboru ministrů zaslána počátkem září 2006.

3.2. INDIVIDUÁLNÍ OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ PORUŠENÍ ÚMLUVY

Na poli individuálních opatření k nápravě budiž pojednáno zvlášť o nepřiměřených délkách soudních řízení a o ostatních problémech.

3.2.1. Nepřiměřené délky soudních řízení

V návaznosti na rozsudky týkající se přiměřenosti délky stále probíhajícího soudního řízení je nezbytné sledovat další průběh těchto řízení, popř. přijmout opatření k jeho urychlení. Výbor ministrů požaduje informaci o stavu těchto řízení, a zejména tam, kde Soud vzhledem k významu předmětu řízení pro stěžovatele konstatoval povinnost zvláště rychlého a pečlivého řízení (např. opatrovnické věci nebo pracovněprávní spory), by měla být přijata též opatření k urychlení dalšího postupu v těchto řízeních.

V květnu 2006 byla Výboru ministrů podána informace o řízeních, která probíhala i po vydání rozsudků Soudu se závěrem o porušení zásady přiměřené délky řízení. Počet takto sledovaných řízení spíše narůstá, neboť Soud vydává rychleji rozsudky o nepřiměřené délce probíhajících vnitrostátních sporů, než se daří takové spory končit. Jakkoli se zdá, že předsedové dotčených soudů berou informaci o odsuzujících rozsudcích Soudu na vědomí, přičemž průběh těchto řízení sledují nejen oni, ale i odbor dohledu a stížností Ministerstva spravedlnosti, ke zbytečným prodlevám někdy přesto dochází¹² a hrozí pochopitelně i opakované uplatnění odpovědnosti státu za nepřiměřenou délku řízení, ať už před Soudem nebo nově také na vnitrostátní úrovni. Kromě toho nemohou navzdory rozsudku Soudu pokračující vnitrostátní soudní spory působit přesvědčivě ani na Výbor ministrů Rady Evropy.

3.2.2. Jiné problémy týkající se individuálních opatření

Další informace podané Výboru ministrů k problematice individuálních opatření se týkaly výkonu těchto rozsudků:

- rozsudek ze dne 7. prosince 2004 ve věci *Kilián*: stěžovatel může v zásadě znovu požádat o vydání územního rozhodnutí,
- rozsudek ze dne 7. června 2005 ve věci *Chmelíř*: ačkoli Soud na tuto možnost ve svém rozsudku nepoukázal, může stěžovatel i v této kauze požádat Ústavní soud o obnovu řízení o své ústavní stížnosti,¹³
- rozsudek ze dne 5. července 2005 ve věci *Exel*: vláda vyjádřila přesvědčení, že vzhledem k plynutí času (konkurs byl prohlášen v roce 1995) již nelze očekávat opětovný přezkum návrhu na prohlášení konkursu, ale že přezkum pohledávek, včetně těch, které stěžovatel zpochybňoval, probíhal na veřejných jednáních konkursního soudu.

Některé rozsudky vydané během prvního pololetí roku 2006 vyvolávají rovněž určité nové otázky na poli individuálních opatření k nápravě:

- rozsudek ze dne 7. února 2006 ve věci *Krasníki*: v tomto rozsudku Soud uvedl, že stěžovatel má možnost požádat o obnovu řízení před Ústavním soudem. Není známo, zda takovou žádost stěžovatel hodlá podat,
- rozsudek ze dne 18. dubna 2006 ve věci *Chadimová*: Soud bude teprve rozhodovat o spravedlivém zadostiučinění a nelze vyloučit, že vydá určité náznaky o způsobech, jimiž by bylo možno dosáhnout *restitutio in integrum*, pokud jde o porušení práva na soukromý život a na pokojné užívání majetku. Jinak se ovšem nezdá, že by taková individuální opatření na poli článku 8 Úmluvy byla reálná, neboť sporné kazety se záznamy odposlechů není mož-

¹² Příkladem budiž žádost vyřizujícího soudce Okresního soudu v Opavě o prodloužení lhůty k vyhotovení rozsudku ve věci *Thon* anebo prodloužení lhůty k předložení znaleckého posudku ve věci *Nemeth*; na okraj je možno poznamenat, že Česká republika posledně zmíněnou kauzu u Soudu prohrála zřejmě zejména kvůli neúměrné době, po kterou byl v této jinak objektivně složité trestní kauze pořizován znalecký posudek, přičemž řízení stagnovalo. Obě zmíněné kauzy (jedna opatrovnická, druhá trestní) si ovšem podle judikatury Soudu s ohledem na svůj význam pro stěžovatele vyžadují pečlivější přístup ze strany vnitrostátních orgánů než třeba běžné řízení o zaplacení peněžité částky.

¹³ Stěžovatel to také učinil; výsledek řízení před Ústavním soudem o návrhu na obnovu není dosud znám.

no nalézt, a majetkovou újmu způsobenou stěžovatelce porušením článku 1 Protokolu č. 1 může krýt spravedlivé zadostiučinění.

3.3. OBECNÁ OPATŘENÍ K ZAMEZENÍ PORUŠOVÁNÍ ÚMLUVY

V tomto oddílu bude podána stručná informace o vývoji implementace rozsudků Soudu v rovině obecných opatření.

3.3.1. K zabezpečení prostředku nápravy nepřiměřených délek soudních řízení

Dne 16. března 2006 schválil Parlament návrh novely zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Novela byla vyhlášena dne 27. dubna 2006 pod číslem 160/2006 Sb. a uvedeního dne též nabyla účinnosti. O přijetí již dříve avizované novely byl v květnu 2006 informován Výbor ministrů Rady Evropy; vláda také vznesla námitku nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy u všech stížností na délku řízení, které ještě nebyly prohlášeny za přijatelné.

Účinnost tohoto prostředku nápravy závisí na splnění několika předpokladů. Ministerstvo spravedlnosti, jež má žádosti o náhradu nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce soudního řízení předběžně projednat v zákonné šestiměsíční lhůtě, by také mělo být schopno vyřídit tyto žádosti zaprvé včas a zadruhé v souladu s judikaturou Soudu, tj. rozpoznat, ve kterých případech byla délka řízení nepřiměřená, a přiznat v nich adekvátní částku jako náhradu utrpěné nemajetkové újmy. Za účelem zvýšení pravděpodobnosti, že metodika zvolená Ministerstvem spravedlnosti bude respektovat požadavky Soudu, vypracovala Kancelář vládního zmocněnce pro potřeby aplikace novelizovaného zákona č. 82/1998 Sb. manuál opírající se o poznatky z rozhodovací praxe Soudu vůči České republice a závěry velkého senátu Soudu ve věcech proti Itálii (viz pododdíl 2.4.2. zprávy).

Soud ani Výbor ministrů doposud k novelizované právní úpravě nezaujaly stanovisko. Je ovšem zřejmé, že *a priori* příznivou výchozí pozici danou rozhodnutím Parlamentu odškodňovat oběti porušení práva na přiměřenou délku řízení na domácí úrovni může naopak výrazně zhoršit nedostatečná aplikace novelizované právní úpravy Ministerstvem spravedlnosti a našimi soudy, u nichž navíc hrozí zdoluhavé projednávání těchto návrhů na odškodnění (pro Soud není přijatelné, aby aplikace prostředku nápravy nepřiměřené délky řízení trpěla nepřiměřenou délkou).

Vládní zmocněnec se domnívá, že rizika nedostatečné aplikace novelizovaného zákona č. 82/1998 Sb. jsou závažným problémem, na který musí vládu upozornit.

3.3.2. Ke vlivu opatření přijímaných za účelem zkrácení soudních řízení na délku soudních řízení

Výbor ministrů Rady Evropy bere na vědomí, že Česká republika přijímá legislativní změny, zejména občanského soudního řádu, jejichž účelem má být zrychlení soudních řízení, požaduje nicméně také informace o reálných dopadech těchto legislativních změn na délky soudních řízení. To platí např. pro velké novely procesních předpisů, jako byl zákon č. 30/2000 Sb. pro občanské soudní řízení a zákon č. 265/2001 Sb. pro trestní řízení. Existující statistické údaje sice vykazují mírné snižování délek soudních řízení, není ale známo, jaké jsou přesné příčiny tohoto pozitivního vývoje a do jaké míry k němu přispěly změny procesních předpisů.

Samostatný problém představuje i skutečnost, že v České republice není zjišťována celková délka soudních řízení tak, jak je pojímána Soudem. Současné statistické údaje o délkách procesů civilních nebo trestních nepočítají ani s řízením dovolacím, ani s řízením před Ústavním soudem, která se ale rovněž započítávají do celkové délky řízení ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy. Navíc, trestní řízení podle judikatury Soudu začíná sdělením obvinění, tedy zpravidla výrazně dříve, než je trestní kauza státním zastupitelstvím po policejním vyšetřování předložena soudu. Statistiky o přípravném řízení a statistiky o řízení před soudem však nejsou propojeny a arbitrárně sčítat nenavazující údaje týkající se různých řízení nelze.

Řešení naznačených problémů by mělo být věnováno patřičné úsilí.

3.3.3. K nápravě porušení Úmluvy v jiných aspektech

V lednu 2006 byla Výboru ministrů poskytnuta informace o obecných opatřeních k nápravě souvisejících s rozsudkem ze dne 25. ledna 2005 ve věci *Singh*, v níž byly vyzdvihnuty změny v trestním řádu provedené zákonem č. 265/2001 Sb. a zmíněny statistiky, z nichž vyplývá, že průměrná délka vyhošťovací vazby výrazně poklesla (dále viz pododdíl 3.4.2.).

V květnu 2006 byly Výboru ministrů podány informace o výkonu těchto rozsudků:

- rozsudek ze dne 7. prosince 2004 ve věci *Kilián*: na základě přijetí soudního řádu správního se rozvinula judikatura Nejvyššího správního soudu konformní se závěry Soudu v této kauze,
- rozsudek ze dne 7. června 2005 ve věci *Chmelíř*: vláda vyjádřila názor, že se jedná o specifický případ, z něhož nelze vyvozovat obecné závěry,
- rozsudek ze dne 21. června 2005 ve věci *Milatová a ostatní*: vláda uvedla, že jednak zákon o Ústavním soudu sice neukládá soudci-zpravodaji zaslat autorovi ústavní stížnosti vyjádření ostatních účastníků a vedlejších účastníků řízení, nicméně mu to současně ani nezákázuje, jednak Soud nevyslovil obecnou povinnost za všech okolností tato vyjádření autorovi ústavní stížnosti zaslat. Za této situace by mělo dostačovat, pokud Ústavní soud upraví svoji praxi. Plénum Ústavního soudu přijalo v říjnu 2005 doporučení, jak v návaznosti na rozsudek *Milatová a ostatní* postupovat,
- rozsudek ze dne 5. července 2005 ve věci *Exel*: vláda poukázala předně na současný právní rámec rozhodování o nařízení jednání k přezkumu návrhu na prohlášení konkursu, dále na usnesení Nejvyššího soudu z ledna 2006, v němž byly upřesněny podmínky, za kterých musí konkursní soudce jednání nařídit, a konečně na nový insolvenční zákon vyhlášený pod č. 182/2006 Sb.

Některé rozsudky z poslední doby vyvolávají další otázky, zejména na poli trestního práva procesního:

- rozsudek ze dne 25. října 2005 ve věci *Vejmola* poukazuje, a to i nad rámec specifických skutkových okolností tohoto případu, na strukturální problematičnost délky rozhodování o žádostech obviněných o propuštění z vazby,¹⁴
- rozsudek ze dne 7. února 2006 ve věci *Krasniki* zpochybňuje dostatečnost právní úpravy využívání výpovědí utajovaných svědků, obsažené v trestním řádu, z hlediska zabezpečení práv obviněných podle článku 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy.¹⁵

¹⁴ Jedná se tu především o zdlouhavé doručování, naprosto neslučitelné s představou Soudu o opravdu urychleném rozhodování o žádostech o propuštění z vazby podle článku 5 odst. 4 Úmluvy, a skutečnost, že zatímco je soud prvního stupně vázán zákonnou lhůtou pro rozhodnutí, soud stížnostní již žádnou lhůtou vázán není. Výsledkem těchto strukturálních faktorů, k nimž se přidružilo malování v soudní budově, bylo více než tříměsíční rozhodování o propuštění stěžovatele na svobodu, které se ukázalo pro Soud jako neakceptovatelné; stěžovatel byl ostatně propuštěn z jiného důvodu ještě předtím, než bylo o jeho žádosti rozhodnuto. Další stížnosti týkající se této problematiky Soud již vládě České republiky oznámil.

3.4. REZOLUCE VÝBORU MINISTRŮ

V tomto oddílu se zmíníme o případech přijatých závěrečných rezolucí Výboru ministrů, jimiž končí projednávání určité kauzy v Radě Evropy, a o případech, které jsou z hlediska informací poskytnutých Českou republiku připraveny na vydání závěrečné rezoluce.

3.4.1. Přijaté závěrečné rezoluce Výboru ministrů

Dne 21. června 2006 přijal Výbor ministrů závěrečné rezoluce v těchto třech případech:

- rozsudek ze dne 26. října 2004 ve věci *Koliha*,
- rozsudek ze dne 17. května 2005 ve věci *Parchanski*,
- rozsudek ze dne 11. ledna 2005 ve věci *Netolický a Netolická*.

Ve všech případech se jednalo o rozsudky, jimiž bylo schváleno smírné urovnání stížností.

3.4.2. Případy připravené na vydání závěrečné rezoluce Výboru ministrů

Ke konci prvního pololetí roku 2006 se jedná o tyto případy:

- rozsudek ze dne 12. července 2001 ve věci *Malhous*,
- rozsudek ze dne 5. listopadu 2002 ve věci *Pincová a Pinc*,
- rozsudek ze dne 12. listopadu 2002 ve věci *Zvolský a Zvolská*,
- rozsudek ze dne 12. listopadu 2002 ve věci *Běleš a ostatní*,
- rozsudek ze dne 26. listopadu 2002 ve věci *Bucheň*,
- rozsudek ze dne 29. července 2003 ve věci *Červeňáková a ostatní*,
- rozsudek ze dne 21. října 2003 ve věci *Kreditní a průmyslová banka*,
- rozsudek ze dne 24. února 2004 ve věci *Vodárenská akciová společnost, a. s.*,
- rozsudek ze dne 17. května 2005 ve věci *Udovik*,
- rozsudek ze dne 18. ledna 2005 ve věci *Šoller*,
- rozsudek ze dne 21. června 2005 ve věci *Turek*,
- rozsudek ze dne 21. června 2005 ve věci *Páleník*,
- rozsudek ze dne 27. září 2005 ve věci *Pillmann*,
- rozsudek ze dne 25. ledna 2005 ve věci *Singh*.



¹⁵ Příbuzného problému se týká i rozsudek ze dne 18. července 2006 ve věci *Balšán*, o němž bude referováno v příští zprávě.

Obsah

Úvod

I. Přehled případů uzavřených Soudem v období od 1. ledna do 30. června 2006.....	3
1.1. Rozsudky Soudu ve věci samé	3
1.1.1. Nové rozsudky Soudu	3
1.1.2. Žádosti o postoupení věci velkému senátu	25
1.2. Smírná urovnání případů	25
1.3. Stížnosti prohlášené za nepřijatelné	26
1.3.1. Komunikované stížnosti prohlášené za nepřijatelné	27
1.3.2. Nekomunikované stížnosti prohlášené za nepřijatelné	31
1.4. Stížnosti vyškrtuté ze seznamu.....	32
1.4.1. Schválená smírná urovnání stížností	32
1.4.2. Stažené stížnosti.....	35
II. Přehled případů, u nichž nastal v období od 1. ledna do 30. června 2006 vývoj a řízení o nich nadále probíhá	35
2.1. Stížnosti prohlášené za přijatelné	36
2.2. Nově oznámené stížnosti	44
2.2.1. Stížnosti týkající se zejména délky soudních řízení	44
2.2.2. Stížnosti týkající se jiných aspektů práva na spravedlivý proces	45
2.2.3. Stížnosti týkající se výlučně jiných práv zaručených Úmluvou a jejími protokoly	46
2.3. Účast na veřejném jednání Soudu	46
2.4. Ostatní aktivity vládního zmocněnce ve vztahu k Soudu.....	46
2.4.1. Intervence vlády podle článku 36 odst. 1 Úmluvy	47
2.4.2. Intervence vlády podle článku 36 odst. 2 Úmluvy	47
III. Výkon rozsudků Soudu.....	48
3.1. Úhrada spravedlivého zadostiučinění	48
3.2. Individuální opatření k nápravě porušení Úmluvy	48
3.2.1. Nepřiměřené délky soudních řízení	49
3.2.2. Jiné problémy týkající se individuálních opatření	49
3.3. Obecná opatření k zamezení porušování Úmluvy.....	50
3.3.1. K zabezpečení prostředku nápravy nepřiměřených délek soudních řízení	50
3.3.2. Ke vlivu opatření přijímaných za účelem zkrácení soudních řízení na délku soudních řízení	50
3.3.3. K nápravě porušení Úmluvy v jiných aspektech.....	51
3.4. Rezoluce Výboru ministrů	52
3.4.1. Přijaté závěrečné rezoluce Výboru ministrů	52
3.4.2. Případy připravené na vydání závěrečné rezoluce Výboru ministrů	52
Obsah	53